

HRVATSKI PLANINAR

GLASILO HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA

BROJ 7.

SRPANJ 1930.

GOD. XXVI.

Dr. I. KRAJAČ:

JASTREBARSKO.

POLOŽAJ PLANINARSKIH KUĆA NA PRIMORSKIM PLANINAMA

Kad se radi o gradnji planinarskih kuća na gorskim kosama uz Jadransko more, u prvom redu valja riješiti pitanje o mjestu, na kojem se ima podići takova građevina: da li daleko ispod vrha i na zaštićenim mjestima u nizini, ili na visokom hrptu pod samim vrhom planine? S planinarskog gledišta valja se bezuvjetno odlučiti za visoka planinarska uporišta pod samim vrhovima. Poznato je, da je jedna od glavnih prednosti naših primorskih planina, na pr. Velebita, upravo vanredna varijacija vidika s obzirom na vrlo razviti hrbati planine, koji daje neprestance nove perspektive i vidike na sam hrbat, bočine i susjedne vrhove, zatim na more sa razvitim obalom i brojnim otočjem. To je specifičnost tih planina i jedna od najglavnijih njihovih planinarskih odlika, jer uopće ne poznaju monotone poglede sa svoga hrpta prema moru. Nikada ravnica i kopno ne mogu dati toliko ljepote, života i varijacije u bojama, rasvjeti i nebu, koliko ga daje more sa svim svojim refleksima pogotovo u neposrednoj vezi sa visokom planinom, kao što je to na Velebitu, koji prima do svojih najviših vrhova s morske strane izravno reflekse svjetla i boje sa morske površine. Bila bi velika šteta gubiti tu riznicu ljepote, ako bi se na dugom hrptu gradile kolibe na niskim položajima, dakle bez vidika. Osim toga Velebit nije jedna skupina, kao Etna i dr., nego je gorski lanac i cijeli mu je najviši hrbat interesantan. Kod Velebita se ne radi dakle o usponu na pojedini vrh i naglom silazu u dolinu, nego prirodni sistem planinarenja po Velebitu je baš trajni hod čitavim najvišim hrptom sa svim vanrednim varijacijama i tla i vidika na tom putu. To je princip, koji se dakako ne da apsolutno provesti, nego se mora tražiti kompromis sa tlom i njegovim formacijama, da se nađu najprohodniji spojni putovi, koji se što manje odljuju od glavnog hrpta, a imaju što veću varijaciju i ljepote terena i vidika. To se može iskoristiti samo onda, ako kolibe po mogućnosti visoko leže. Kameni hrbati Velebita je osim toga redovno teško i naporno prohodan. I zato planinarska koliba mora biti na samom

hrptu, da omogući uopće hod po njemu i uspone na inače u zračnoj liniji blize vrhove. Konačno ravnije položine postaju svojom dužinom monotone, jer su bez vidika, bez varijacija, bez slobode kretanja i bez svakog penjanja i varijacija u samom hodu. Kotline u samom hrptu tih planina su nepotrebno duboke i bez svakog vidika. Preostaje barem za glavni uzdužni prolaz samo visoki hrvat, koji valja iskoristiti po prilici onako, kako je učinjeno na samom Sjevernom Velebitu (Krajačeva kuća i Rossijeva koliba.)

Na osnovi specifičnih opažanja o prirodnom položaju naših planinarskih uporišta s obzirom na prirodu i strukturu naših planina valja ustanoviti ovo:

1. Naše su planine uz Jadransko more većinom dugi gorski lanci visokog, djelomice ispresijecanog hrpta, a samo iznimno su osamljene gorske gromade. Radi toga planinarska koliba većinom ne služi samo za uspon na jedan vrh, nego mora da služi za uspone na čitav niz vrhova na hrptu gorskog lanca. Iz toga slijedi, da planinarska koliba mora biti položena visoko na hrptu na prirodnom prilazu i prelazu ili u njegovoj blizini, i tako centralno, da služi po mogućnosti što većem broju najvažnijih vrhova za uspon.

2. Ovaj zaključak potkrepljuje jošte i ova činjenica: Na visoki hrbat naših gorskih lanaca uspon je težak, naporan i dugotrajan radi strmine njegovih — s morske strane jošte k tome potpuno kamenih — bočina, kao i radi jake insolacije ljeti, pogotovo u vrlo širokoj zoni bez vegetacije s morske strane. Vrhova ima relativno mnogo, ali se ne uzdižu vrlo visoko nad glavni gorski hrbat. Dakle do hrpta planine je najteži uspon, koji vrlo umara. S druge strane nemoguće je, da bi svaki pojedini važniji vrh mogao dobiti svoju planinarsku kolibu.

3. Hod po samom hrptu je opet vrlo naporan, težak i vrlo spor, jer je hrbat kamenit, neravan, sa jakim usjeklinama, sa mnogim i dubokim vrtačama i gudurama, a gdje je ošumljen, tu je radi posebnih klimatskih prilika raslinstvo i opet tako nisko, a tako neobično gusto, da je prilaz upravo nevjerljivo oteščan. Često puta, gdje nema nogostupa, može se 1 km zračne udaljenosti svladati tek za tricetvrt do 1 sat. Nemoguće bi stoga bilo, da netko, tko je i onako izmoren došao na hrbat planine, nastavlja dalje s uspjehom hod po hrptu uz najteže okolnosti, pogotovo ako hoće da vrši uspone i na vrhove, koji ne leže odmah uz glavni put po planini. I ove dakle činjenice govore za to, da planinarska koliba mora biti baš na hrptu, kako bi planinar odmoren uzmogao poduzeti hod po hrptu i uspone na više vrhova na hrptu.

4. Konačno za takvo rješenje govore još dva razloga: Prvi je klimatski. Na našim planinama, t. j. na Dinarskom gorskem sklopu,

vladaju specifične klimatske prilike. Planinar je izvrgnut nevjerojatnim naglim promjenama vremena, silnoj hladnoj buri i mećavi u golom strmom terenu i on nema vremena ni sile, da se onako izmoren spasava silazom u dolinu ili k moru, kad ga neprestance prati hladna bura. Posljedica takovog slučaja je smrznuće, o čem ima na žalost dosta primjera i među planinarima i među domaćim pučanstvom. Jedini spas može da bude planinarska koliba na samom hrptu ili pod samim vrhom. Kolibe u dolini i uopće u dnu terena su osim toga jače izvrgnute snijegu i radi toga vlažne. Naši planinski hrptovi su oko i ispod 2000 m aps. vis., dakle najpovoljniji i nipošto nisu previšoki za ovakove kolibe. U samom hrptu planine je bura većinom podnosaljivija nego na bočini s morske strane, pogotovo ako se radi o hrptu planine s kopnene strane.

5. Sa ovim stanovištem poklapa se potpuno i estetsko stanovište, koje uzvisuje naše stanovište do jedino mogućeg najprirodnijeg rješenja ovog problema. Grijeh bi bio postavljati kolibe u dolinu ili nisko bez vidika, dok je na hrptu toliko lijepih vidika, i gdje prema naravi naših dugoljastih gorskih lanaca mora planinar da proboravi na hrptu vrijeme potrebito za par uspona. Nikada se koliba sa ograničenim i uskim vidikom ne može mjeriti sa kolibom otvorenih, veličanstvenih, opširnih vidika na visini u slobodnom zraku, što sve samo po sebi privlači i bez obzira na sam uspon na vrh.

Dakle samo planinarska kuća na hrptu približuje se u nas najboljem rješenju zahtjeva, koji se moraju postavljati na nju kao na planinarsko uporište. To jest: a) ona ima da služi spasom života i sigurnim odmorištem planinaru; b) da vlada što većim radijem planinarskog hrpta i što većim brojem vrhova; c) da estetski pruža maksimum užitka svojim vidicima ili vidicima u neposrednoj blizini; d) a nije previsoka, jer se hrptovi naših planina kreću u visinama oko ili ispod 2000 m.

U većini dakle naših gorskih lanaca i sklopova, akc će planinarska koliba biti uopće za posjet dotične skupine uporabiva i služiti za iole veće udaljenosti po hrptu planine, pa ako će da vrši svoju prirodnu funkciju, mora da stoji na centralnim i prolaznim položajima na samom hrptu planine u neposrednoj blizini vrhova sa najljepšim vidicima i po mogućnosti ljeti i zimi ne suviše teško pristupačna. Koliba, koja bi nisko ležala, izuzevši osobite svrhe, ne može niti iz daleka tako zadovoljiti zahtjevima, koji se po navari terena i klime na nju nužno postavljaju.

Drugo je dakako, ako se radi o planinarskoj kolibi za jednu posebnu svrhu, kakova bi bila na pr. koliba u Velikoj Paklenici, koja je po svojoj svrsi nizinska koliba radi same Velike Paklenice i njenog neposrednog okoliša.

DEBELIN PEĆINA KOD DUBROVNIKA

Planinski sklop Bijele gore, Orjena, Krivošija, Subre, Bjelotine, Sniježnice, Vlaštice, Neprobića, Tmora, odvojen od hercegovačkih gora rudinama, poljima i ravnicama Graba, Luga, Popova polja, sav se pruža uz more od Boke do Neretve. Kopno i more u bliskoj su vezi, gdje se na kopnu izmjenjuje krš, golet, dolovi, prosjeline, visine, kukovi, rijetka šuma, a na moru: otoci, žali, grebeni, uvale, kanali. Oba elementa pružaju posebne zamamljive draži, pa možeš zimi u isti dan da se kližeš po snježnom pokrovu Vučijeg Zuba, Kablova, Jastrebice, Orjena i da se kupaš u mlakomu moru u zaklonu od vjetra, hladnoće i bijesa uzburkanih valova.

Sav taj masiv, duduše u svojoj nutrini — kao naše plemenite voćke — pun pećinskih crvotočina, vertikalnih i horizontalnih, izgleda vrlo jak, kad se dosele nije napravio poluotokom kao naš Pelješac ili odvojio u toliko otoka, koliko je osamljenih humova i brda. Te crvotočine — pećine, biser našega krša, pružaju turistu i planinaru pogleda u ljepote, koje se do sada i na dalje kriju. Izletnik može sa malo truda zaviriti u posvođene grudi ovoga kraja, te se prošetati podzemnim hodnicima, propilejama i odajama »vilinskih dvora«.

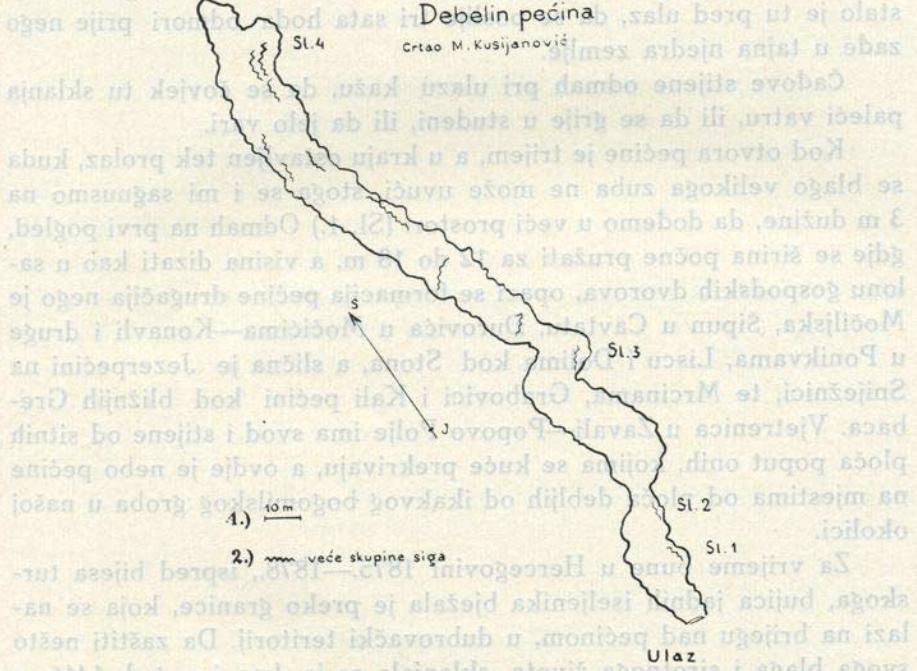
Osnovica našega zavičaja jest gorska kosa Srđ, Vraštica i Vrnavići sa najvećim vrhom Oštra glavica (visoka 615 m). Jedan je trak spustila nad Dubrovnikom—Lapad, a drugi sjeverozapadni sagnula je pred Osojnikom kod Močilja i napravila visoravan Ravni. Ova kosa u svomu trupu ima nekoliko omanjih jama i pećina, od kojih je najbolje poznata Karlina spilja u Gružu, električno rasvijetljena, i Vilina pećina nad izvorom Rijeke dubrovačke, znamenite zbog nalaza komadića lonaca i žara. (Otrag godina o njoj sam pisao u lokalnim novinama). Osobine našega krša nižu se tako dalje.

Okolina Ravni, Močilja, Osojnika, Gromache, Grebenaca, uistinu je najbogatiji šipiljski rajon, kad se ona još bolje speleološki ispita i kad se sravni sa formacijom naših otoka. Prehodnica je svim pećinama Močiljska, a odmah je za njom Debelin pećina, koja je kao i ona lijepa, prostrana, velika, interesantna (Nacrt). H. P. D. »Orjen« ovim otvara pristup javnosti drugu u nizu ovakove građe našega kraja i uvodi turista u zamamljivo kolo prirodne igre. Time će se zanimanici približiti drugim njihovim sestrama — jačim i u pasu i u stasu, — a ima ih četiri —, u razmaku od pola sata i nešto više jedna od druge.

Od polazne tačke Dubrovnika sat je i pol hoda do Ravni, zaledja Močiljske pećine. Preko uskoga sedla, visine 393 m, ulazi se u neku

kotlinu, obrubljenu humastim vijencem nevisokih bregova. Počinje od sliva vode u Rijeku dubrovačku do sela Osojnika iza brda Ilina vrha. Puna je dolaca, poljica, ograda, marljivo obrađenih i iskrčenih u kršu, nizini i strani. Ovdje se već osjeća udaljenost mora i prva planinska klima, doduše blaga, ali je tu granica, koju obilježava još rijetka maslina i lovorka pod selom.

Ovaj je predio bio zgodan za naselja, što nam dokazuju razne mogile razasute tamo amo po vrhovima okolnih brežuljaka. Jedna takova nalazi se na vrhu Sv. Ilike (vis. 442 m), a druga prama njemu, kao mrtvi čuvari sedla.

Sva voda, što se slijeva u lik ovog ogromnog gumna, ide podzemnim kanalima u jezera Močiljske pećine i u druge rezervoare, koji odušuju negdje na vrelu mlinā u Zatonu, krasnoj morskoj uvali, bližanici Rijeke dubrovačke, obasutoj baščama i plemičkim vilama, gdje je glasoviti duborvački liječnik i pjesnik Hida ljetovao.

Nakon pola sata hoda putnik izgubi s vida more i dubrovačke otoke, te zađe u dubodolinu pod Ilinim vrhom, gdje je raskrsnica novoga kolskoga puta Uskoplje—Osojnik i staroga dubrovačkoga Ravni—Osojnik—Grepci. Odmah se udari kolnim putem, da se izade iz doline na ravan. Na okuki kolne ceste, gdje skreće na istok u Kazadurđeviće, prelazi se u uvalu među bregove kao nekim koritom

u sjever. S istoka je brdo Gradina, a sa zapada Vojvodina ljut. Prije nego se putnik tamo zaputi, otvora mu se daleka i bliska panorama. Na jugoistoku u daljini bijeli se Orjen, a onamo preko Trebišnjice proviruje Leutar nad Trebinjem i Bjelašnica nad Popovim Poljem. Prema sjeveru pred očima se izdiže Gradina, visoka 499 m.

Na kraju uvale, prije nego ona zavije na istok u Slavogosticē, udari se uzanom stazom uz točilo zapadnog brijega u sedlo, gdje se oku otvori Debelin i vrtača pred pećinom. Mala hrastova šumica u strmini osojne strane, kao pram viline kose, krije položaj D e b e l i n p e c i n e.

Tridesetidva izletnika planinara i člana sokolskog društva stalo je tu pred ulaz, da se poslije tri sata hoda odmori prije nego zađe u tajna njedra zemlje.

Čađove stijene odmah pri ulazu kažu, da se čovjek tu sklanja paleći vatru, ili da se grije u studeni, ili da jelo vari.

Kod otvora pećine je trijem, a u kraju ostavljen tek prolaz, kuda se blago velikoga zuba ne može uvući, stoga se i mi sagnusmo na 3 m dužine, da dođemo u veći prostor. (Sl. 1.) Odmah na prvi pogled, gdje se širina počne pružati za 12 do 18 m, a visina dizati kao u salonu gospodskih dvorova, opazi se formacija pećine drugačija nego je Močiljska, Šipun u Cavtat, Đurovića u Moćićima—Konavli i druge u Ponikvama, Liscu i Dolima kod Stona, a slična je Jezerpećini na Sniježnici, te Mrcinama, Grabovici i Kali pećini kod bližnjih Grebac. Vjetrenica u Zavali—Popovo Polje ima svod i stijene od sitnih ploča poput onih, kojima se kuće prekrivaju, a ovdje je nebo pećine na mjestima od ploča debljih od ikakvog bogomilskog groba u našoj okolini.

Za vrijeme bune u Hercegovini 1875.—1878., ispred bijesa tur-skoga, bujica jadnih iseljenika bježala je preko granice, koja se nalazi na brijegu nad pećinom, u dubrovački teritorij. Da zaštiti nešto svoga blaga i sirotnoga života, sklanjala se je, kao i u god. 1416. u mnogobrojne dubrovačke pećine. Debelin pećina bila je zgodno sklonište, da ih beskućnike ne zateče gora nevolja, pa se u njoj smjестиše. Traga su ostavili u ovoj pećini, u ogradi blizu ulaza, gdje su na suhomu mjestu napravili nekakvu prigradu. Nekoliko kvadratnih metara ograđena i pozbijena kamenita poda služilo im je za ležaj. Sa otvora dopiralo je svjetlo, a sa protivne strane velik, ogroman salon, pun kipova, slika i rezbarija, davao im je mjesta za sjedanje i vijećanje.

Debelin pećina u dimenzijama je velika i obilata. Nigdje ne sili na sagibanje, a na spuštanje tek na dva položaja. Slaz njen teče lagodno bez napora, te se bez umora obide pećina u 1 i pol sata, kad se hoće površno da posmatra.

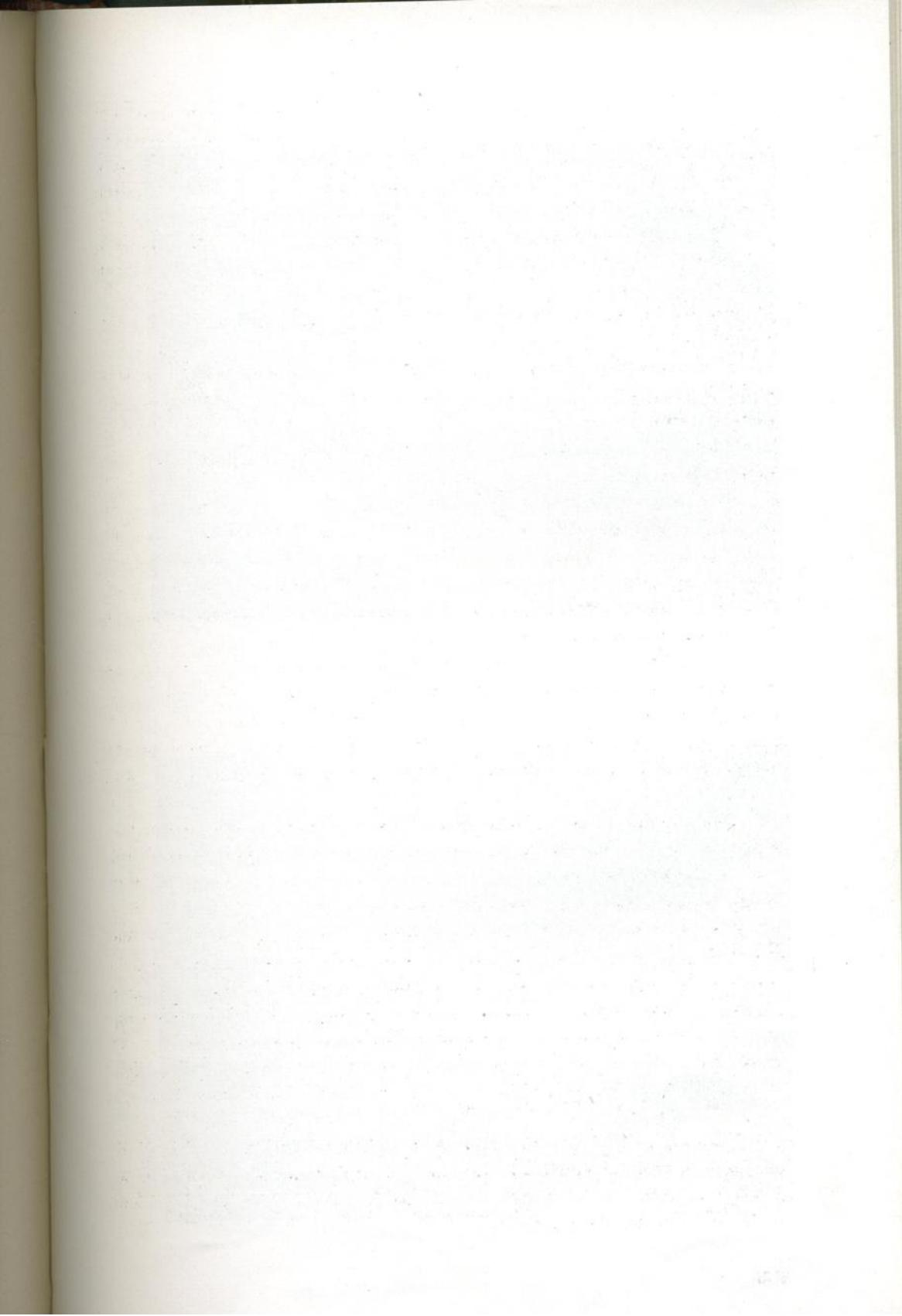

Foto : I. Jovanović, Sokolsko društvo
Sl. 2. DEBELIN PECINA; PRIJESTOLJE DRAPERIJE.

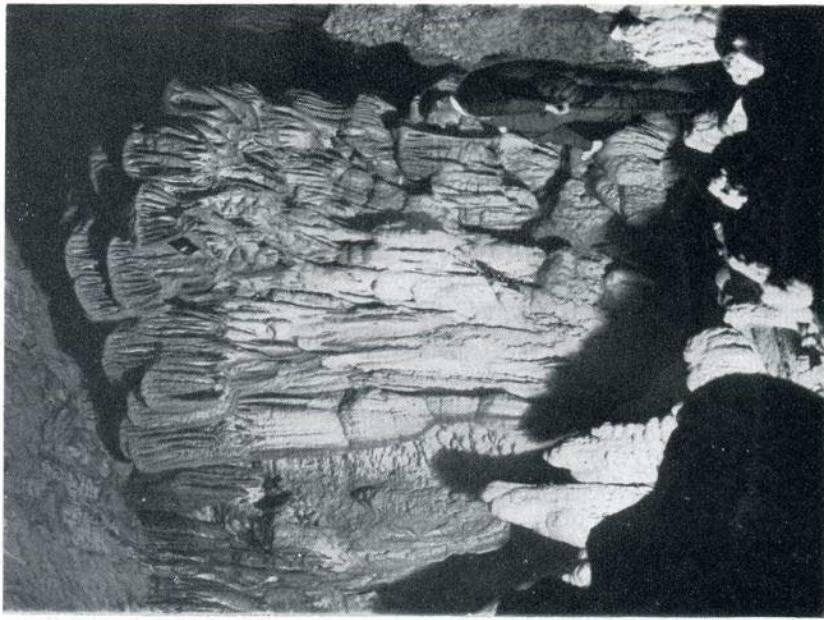
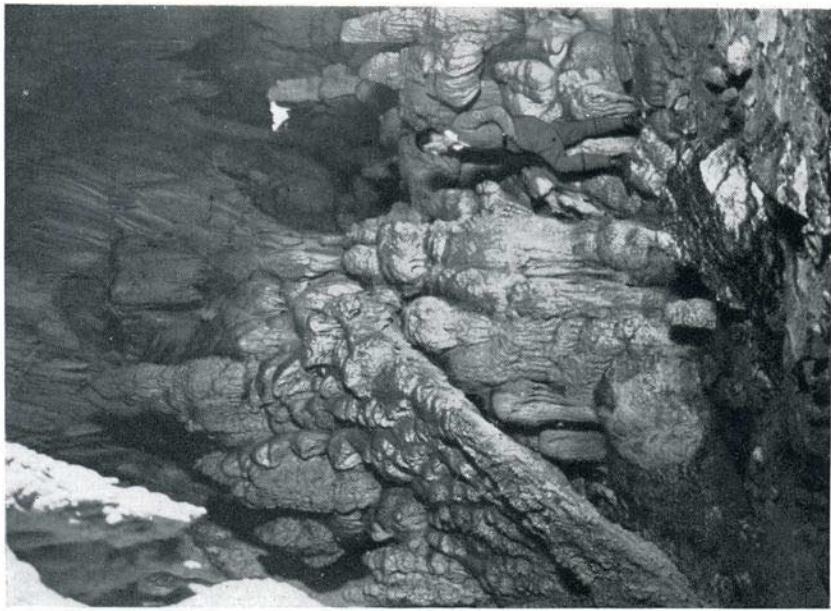

Foto : I. Jovanović, Sokolsko društvo
Sl. 1. DEBELIN PECINA; SIGE DO ULAZA.

U svojoj visini od 6 do 18 m, u širini od 5 do 18 m, vuče se u duljinu 206 m. U tom ogromnom prostoru izbija množina siga bez broja. Čas su zidovi oblijepljeni sigastim damaskom, čas vise klinovi, tikve, reljefni likovi, vajarski kipovi, draperije i slično.

Slika br. 2 »Prijestolje draperije« prikazuje prijestolje u pećinskomu stilu, nad kojim su se u pola luka nadvjesile draperije. To je samo sitan dio bogatstva toga položaja, uslonjena u zidove, dok je pećina i svojom sredinom, negdje uzduž, negdje poprijeko, kao nekim ledenjacima na polovima naše zemlje, prepriječena i podzidana. Takav izgled pokazuje sl. br. 3. Grupa se siga osamila, kao da prosto iz zemlje niče u prostoru, koji se ne može sav u jedno sabrati. Na izboru je bila prva, da se vidi kao tipičan primjer stalagmita, rastresenih duljinom pećine. Izmjena ovih sa stalaktitima i kolonama seže sve do kraja, gdje se je raširila u dva kraka zaobljena, zatvorena, podušena. Sl. 4. »Mješovita grupa« potonja je sabrana skupina svih vrsti siga. Pred njom je »more soli«, koje pod nogama pršti. Nabранa podina u školjke i pletenice predstavlja kristalno polje iza presušene vode. Što niže, sve mekše, što više, sve čvršće; dok se ne izgubi u jaku prelivenu glatku masu. Pećina ima srednju vlagu, ali nije puzljiva, pa je stoga od osobitog interesa, da je svaki ljubitelj prirode posjeti. Od god. 1920., kad je prvi put promatrah, već četiri puta ponavljam pohod i svaki put nalazim nove naslade, nove ljepote.

Među nama izletnicima bješe dijete od 7 godina, koje je napravilo 6 sati hoda u polasku i povratku i 1 i pol sata u pećini, te time dokazalo, da jačim i starijim može da posluži za primjer. Povratak je u Dubrovnik lakši i ugodniji, jer je put »pod nogu«, pa se može dobiti u vremenu. Uz to se otvara bolji vidik na more i na otoke, pa kako su ovi po njemu posijani, davaju sliku čadorova pod brdskim vijencem na pučini.

GLAVNA SKUPŠTINA HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA

Z A P I S N I K

56. redovite glavne godišnje skupštine »Hrvatskog Planinarskog Društva« u Zagrebu, održane u četvrtak dne 12. lipnja 1930. u prostorijama društva »Hrvatska žena«, Patačićeva ul. (Martićeva ul. 6.) Od središnjeg upravnog i nadzornog odbora prisutni su gg.: Josip Pasarić, Dr. Josip Poljak, Mirko Bothe, Dr. Zlatko Prebeg, Josip Vučak, Stjepan Korov, August pl. Pisačić, Dr. Ivan Krajač, Dr. Ivo Horvat, Zvonimir Badovinac, Stjepan Benčić, Slavko Hitzthaler, Ivka Crnetić, Ivan Jevšnik, Franjo Saletto, Vladimir Stahuljak, Viktor Šetina i Vlatko Zenz. Od matice prisutna 92 člana.

Zastupane su ove podružnice:

Ime podružnice i sjedište	Broj članova	Broj glasova	Opunomoćenici i delegati
1. »Željezna gora«, Čakovec	52	5	Stjepan Jerković
2. »Medvednica«, Dol. Stubica	36	3	Z. Badovinac
3. »Orjen«, Dubrovnik	92	9	Josip Pasarić
4. »Bitoraj«, Fužine	15	1	Slava Goldašić
5. »Jelenc«, Gerovo	21	2	Josip Ožbolt
6. »Visočica«, Gospić	548	54	Josip Pasarić
7. »Ivančica«, Ivanec	68	6	Josip Pasarić
8. »Plešivica«, Jastrebarsko	40	4	Dr. Zlatko Prebeg
9. »Martinšćak«, Karlovac	136	13	Vatroslav Mužina
10. »Bilo«, Koprivnica	25	2	Prof. VL Blašković
11. »Strahinjščica«, Krapina	52	5	Josip Pasarić
12. »Biokovo«, Makarska	40	4	Josip Pasarić
13. »Rujnik«, Novi	41	4	Dr. Z. Prebeg
14. »Jankovac«, Osijek	145	14	A. pl. Pisačić
15. »Zrin«, Petrinja	78	7	Prof. VL Stahuljak
16. »Japetić«, Samobor	141	14	Gg. Kleščić, Matota i S. Kompare
17. »Bjelašnica«, Sarajevo	110	11	Josip Vučak
18. »Semijsko Bilo«, Senj	55	5	Dr. Ivan Krajač
19. »Svilaja«, Sinj	28	2	Josip Pasarić
20. »Gvozd«, Sisak	132	13	Viktor Borovečki
21. »Skradski Vrh«, Skrad	38	3	Dr. Zlatko Prebeg
22. »Mosor«, Split	336	33	Josip Pasarić
23. »Velebit«, Sušak	382	38	Jurica Ružić
24. »Zavižan«, Sv. Juraj	20	2	Mirko Bothe
25. »Papuk«, Virovitica	70	7	Božidar Zgaga
26. »Oštrelj«, Zlatar	65	6	Stjepan Benčić

Ukupno zastupano 26 podružnica sa 2766 čl. i s 267 glasova.

Dnevni red:

- Pozdrav predsjednika.
- Izvještaj tajnika.
- Izvještaj blagajnika.
- Izvještaj nadzornog odbora.
- Odobrenje godišnjeg proračuna.
- Podjeljenje određenice upravnom i nadzornom odboru.
- Predlozi upravnog odbora, podružnica i članova.
- Izbor petorice odbornika i popunjene odbora.
- Izbor nadzornog odbora i
- Eventualija.

1. POZDRAV PREDSJEDNIKA.

Predsjednik g. Josip Pasarić otvara skupštinu u 20.45 sati i ustanavljuje, da je ona prema § 6. društvenih pravila pravodobno u javnim glasilima objavljena i da je na njoj prisutan dovoljan broj društvenih članova za stvaranje valjanih zaključaka, o čemu će pobliže g. tajnik izvjestiti; nadalje imenuje perovodom g. Vlatka Zenza, ovjeroviteljima zapisnika gg. Ranta Dragutina i Matota Viktora, skrutatorima gg. Šafara Ivana i Skopeka Franju i predstavlja skupštini izaslanike policijske uprave gg. dra. Marijana Mašera i Đuru Rimaya.

GOVOR PREDSJEDNIKA G. JOSIPA PASARIĆA.

Drage sestre i braće planinari! Ponajprije čast mi je izvestiti, da sam povodom ove glavne skupštine poslao u ime »Hrvatskoga Planinarskog Društva« pozdravni brzojav Njegovu Veličanstvu kralju Aleksandru I., koji glasi:

„Hrvatsko planinarsko društvo u Zagrebu iz svoje 56. glavne godišnje skupštine časti se pozdraviti Vaše Veličanstvo s izrazom homagijalne odanosti i zahvalnosti, što nam je uz državnu pripomoć u znatnoj mjeri omogućeno podizati niz planinarskih kuća na planinama od Risnjaka do Orjena u Dinarskom gorskom sklopu, tom gordom i visokom bedemu Jugoslavije uz sinji naš Jadran. Živio naš kralj Aleksandar I. i visoki kraljevski dom!“

Predsjednik: Josip Pasarić.“

U ime središnjeg odbora srdačno pozdravljam gospodu delegate i opuno-moćenike naših podružnica i članove matice i zahvaljujem svima na brojnom odzivu, koji svjedoči o sveudilj životu smislu i zanimanju za rad i napredak našega društva. Prema našoj 56 godišnjoj tradiciji i u duhu planinarske ideologije i smjernica, što ih je za naše društvo za više decenija izradio naš planinarski prvak, bivši predsjednik i začasni član g. dr. I. Krajač, vrhovni je cilj HPD-a: da se na svim glavnim planinama našega radnoga područja, a napose na zapadnoj strani Dinarskog gorskog sklopa uz Jadransko more počevši od Obruča i Risnjaka u Gorskem Kotaru preko Velike Kapele, Velebita, Dinare, Mosora, Biokova sve do Orjena kod Dubrovnika podignu prikladne planinarske kuće i kolibe, koje su prvi preduvjet za razvoj planinarstva i prometa stranaca i po tome gospodarske privrede u planinskim i primorskim većinom oskudnim krajevima. U tom je radu HPD u glavnom od g. 1924. do sad postiglo takav uspjeh, da danas raspolaže sa 13 vlastitih i 9 unajmljenih planinarskih kuća i skloništa, a 23. građevina, veliki planinarski dom na Mosoru, sada se upravo dovršava, te će se po svoj prilici još ove godine spremiti pod krov i djelomično dogotoviti.

S tim produktivnim i konstruktivnim radom ide uporedo naša briga za planinarsku propagandu. Tomu u prvom redu služi naš društveni mjesecnik »Hrvatski Planinara«, koji sa svojih 25 godišnjaka predstavlja čitavu planinarsku knjižnicu, a ove je godine ušao u 26. godište s tom preinakom, da uz istu pretplatu izlazi umjesto u 10 od sada u 12 brojeva s brojnim ilustracijama s hrvatskih planina na umjetničkim prilozima i u tekstu.

Pored glasila HPD je izdalo dosad oko 20 planinarskih spisa, među kojima ima 5 spomen-spisa, više prigodnih izdanja, 8 sveštiča vodiča o Sljemenu (3), Plješivici i Sv. Geri, o Senjskom Bilu i Sjevernom Velebitu i o Gorskem Kotaru (2), pak dva sjajno ilustrirana djela: o Bosni i Hercegovini od Maldini-Novotnja i »Vodič na Plitvička Jezera« od D. Paulića. A kruna svega toga rada jest najnovije izdanje našega društva: »Planinarski Vodič po Velebitu« od g. Dra. Josipa Poljaka, koje je naučno planinarsko djelo naišlo na jednodušnu pohvalu u našoj javnosti i na priznanje ne samo među članovima i našim planinarima, nego i na vrlo povoljan odziv kod stručnih krugova u inozemstvu, s kojima HPD stoji u odnosu reciprociteta i zamjene društvenih izdanja, kako se to vidi iz 4. i 5. broja ovogodišnjeg »Hrv. Planinara«. Onim laskavim odzivima treba dodati vanredno pohvalnu ocjenu uvaženoga češkog planinarskog pisca V. V. Jeničeka, urednika »Časopisa Turistů«, društvenog glasila »Kluba českoslov. turistů«. U 5. ovogodišnjem broju izriče on ovaj sud o Poljakovu »Vodiču«: »Knjiga je sjajno opremljena, ima niz krasnih planinskih ilustracija i opseže također likove značajnih gorštačkih tipova. Djela tako lijepe pogleda naša turistička literatura do sada nema, pa naše Visoke Tatre,

premda bi nešto slično u punoj mjeri zaslужile, nijesu do sele naše tako oduševljenoga opjevaoca, kao što je ovdje Velebit našao u Dru. I. Poljaku.«

Inicijativu za kritičko izdanje toga djela dao je g. 1926. g. dr. I. Krajač, doznačivši kao tadašnji ministar trgovine i industrije u tu svrhu potporu od Din 25.000, da se tako omogući sustavno izučavanje i nesmetano planinarenje na tom znamenitom gorskem sklopu; dok je HPD u ovo djelo ove godine uložilo preko Din 80.000 iz vlastitih sredstava i uz to mu udarilo tako umjerenu cijenu (od Din 60, odnosno Din 80), da i kod konačne rasprodaje (2000 primjeraka) društvo neće imati dobitka. A čim se barem polovica uložene glavnice prodajom Velebitskog Vodiča povrati u društvenu blagajnu, društvo je spremno pristupiti izdanju sličnog »Vodiča po Hrvatskom Primorju i susjednim planinama Gorskega Kotara i Velike Kapele«, što ga je zasnovao i spremio naš planinarski ideolog g. dr. I. Krajač; a za tim izdavanju takvih naučno-planinarskih vodiča po ostalim hrvatskim planinama. Stoga izdanje tih novih potrebnih vodiča ovisi o brzoj rasprodaji Velebitskog Vodiča, a ova opet o budnoj svijesti i djelotvornoj propagandi sviju naših članova. No na žalost ta su lijepta svojstva još premalo razvijena u našim planinarskim redovima. Većina članova traži od svoje organizacije sva moguća prava i pogodnosti, a kad se radi o prijeko potrebnim kulturnim pothvatima društva, n. pr. pretplati na društveno glasilo »Hrv. Planinar« ili o nabavi tako valjanog djela, kao što je »Vodič po Velebitu«, nalaze članovi svu silu izgovora za nevršenje ove svoje moralne i društvene dužnosti, štaviše mnogi ostavljaju društvo, čim se koja društvena podognost umanji. Protiv takovih nevjernih članova trebala bi savezna planinarska društva sporazumno zavesti naročiti postupak, kad se bude radilo o ponovnom njihovu primanju nakon povratka dottičnih pogodnosti.

S hvalom dužan sam naglasiti, da stvaralački rad našega društva, koji se očituje i u drugim granama društvenoga života, nalazi vidljiva priznanja i pobudne potpore kod naših državnih oblasti. Tako nam je nakon posljednje glavne gođišnje skupštine gosp. Juraj Demetrović, ministar trgovine i industrije, doznačio znatan prinos od Din 50.000 za gradnju kuće na Mosoru, koju smo potporu odašlali HPD-u podružnici »Mosor« u Splitu, štono u sporazumu sa središnjicom izvodi tu gradnju. Nadalje nam je gosp. Dr. Josip Šilović, Ban Savske Banovine, ovih dana na molbu našega društva doznačio znatnu potporu u društvene svrhe Din 100.000, i to Din 85.000 za gradnju nove planinarske kuće na vrhu Risnjaka (1528 m) u Gorskom Kotaru i Din 15.000 kao pripomoć za izdanie Poljakova ilustriranog »Planinarskog Vodiča po Velebitu«. Ugodna mi je dužnost, da i s ovoga mjesta izrečem usrdnu hvalu u ime HPD-a na podijeljenim potporama kraljevske vladi i Banskoj upravi Savske Banovine!

Isto tako dužni smo izreći hvalu g. Miljanu Marjanoviću, šefu Centralnog Presbiroa u predsjedništvu Ministarskog Savjeta, gradonačelniku g. dru. Stjepanu Srkulju, Šumarskoj direkciji na Sušaku, ravnateljstvu I. hrvatske štedionice, koji su dosad veći broj primjeraka Velebitskog Vodiča nabavili za svoje urede i osoblje.

U vezi s time dužnost mi je javiti, da je naše društvo susretljivim posredovanjem g. bana Dr. J. Šilovića poslalo Njegovom Veličanstvu Kralju jedan primjerak Poljakova »Vodiča po Velebitu« u posebnom divot-vezu; nadalje da smo uvezane primjerke toga izdanja predali kao počasni dar g. ministru Jurju Demetroviću, banu Dru. J. Šiloviću, našem začasnom predsjedniku g. grofu Miroslavu Kulmeru, viceguverneru Narodne Banke, koji je 30 godina kao predsjednik bio na čelu HPD-a (1892—1922), a prije toga više godina kao potpred-

sjednik; nadalje gradonačelniku g. dru. Stjepanu Srkulju, a osim toga upravama saveznih planinarskih društava kao i uredništvima planinarskih časopisa, s kojima stojimo u odnosu izmjene društvenih publikacija. Pri tom valja mi spomenuti, da je najugledniji svjetski alpinistički časopis »The Alpine Journal«, glasilo čuvenog engleskog »Alpine Club« u svojem svibanjskom broju registrirao među knjigama »Alpine Club« Poljakov Vodič pod izvornim hrvatskim naslovom knjige i društva s naznakom u engleskom jeziku, da je to planinarski vodič za planine Velebita; dok je znameniti švicarski časopis »Die Alpen«, glasilo »Schweizer Alpenclub-a«, obećao donijeti ocjenu zajedno sa kratkim izvještajem o dosadašnjem djelovanju HPD-a prema podacima, što ih je naše društvo poslalo na poziv urednika g. dr. Ernesta Jennyja. Kad su mu ti podaci stigli, poslao je 21. travnja o. g. nama ovo za naše društvo vrlo laskavo pismo: »Vašim izvještajem o Hrvatskom Planinarskom Društvu i njegovu radnom području učinili ste meni i SAC-u veliko veselje, na čemu Vam izričem usrdnu hvalu. Mnogi naši članovi naći će se u čudu, kad uščitaju, kako je brojem jako Vaše društvo, koliki broj planinarskih koliba ima i što je sve dosad uradilo. Članak će izaći u časopisu »Die Alpen«. Sa pozdravom SAC-a Vaš odani Ernst Jenny.« To priznanje znamenitog švicarskog alpinista ispunja nas ponosom i pouzdanjem, da se HPD nalazi na dobrom putu.

O društvenom radu i napretku u prošloj godini pobliže će izvjestiti naši drugovi gg. tajnik Dr. Zlatko Prebeg i blagajnik Stjepan Korov, a ja ću s vašim dopuštenjem reći koju o aktuelnom građevnom programu u budućoj godini i najbližoj budućnosti.

OVAMO idu gradnje ovih planinarskih kuća:

1. Planinarska kuća na vrhu Risnjaka (1528 m), na toj najljepšoj planini Gorskog Kotara, koja je od svih planina u tom kraju najviše posjećivana od planinara. Hrvatsko Planinarsko Društvo ishodilo je dva puta dozvolu za gradnju takove kuće pod Risnjakom od vlastelinstva kneza Thurn-Taxisa, i to g. 1914. kraj gospoštjske kolibe u Smrekovcu uz zakup na 10 godina; ali je tada spremna gradnju omeo svjetski rat; a drugi put god. 1918. na čistini uz Janičarski vrh s pogledom na vrh Risnjaka, uz zakup na 15 godina t. j. do g. 1933. Tada je izvedenje te gradnje odgođeno poglavito radi pomanjkanja građevne glavnice. Osnove za obje gradnje odobrila je godišnja glavna skupština našega društva. Za drugu zgradu bili su podneseni nacrti katarskomu poglavarnstvu u Delnicama, koje je g. 1918. izdalo našem društву i građevnu dozvolu. U novije vrijeme gradnju te kuće živo zagovara naša podružnica »Velebit« na Sušaku, s kojom se središnjica sporazumjela, da se građevno mjesto prenese na sam vrh Risnjaka. U tu svrhu drži se ove nedjelje (15. o. mj.) očevid radi izbora mjesta na vrhu Risnjaka. Za gradnju te kuće već je na molbu središnjice doznačena potpora od Din 85.000 od Banske uprave Savske Banovine, HPD podružnica »Velebit« iz svojih je sredstava votirala svotu od Din 15.000, HPD podružnica »Risnjak« u Delnicama obećala je prinos od Din 5.000, HPD podružnica »Martinšćak« u Karlovcu u istu je svrhu na posljednjoj glavnoj skupštini namijenila prinos od Din 4.000, što ga je nedavno poslala Matici, dok će središnjica iz ovogodišnjeg proračuna osigurati stalnu svotu u razmjeru s financijalnim stanjem društva, pa će se tako po svoj prilici već ove godine početi s pripravnim radnjama za gradnju u budućoj sezoni. Tako će se buduće godine napokon ostvariti davana želja hrvatskih planinara, da na vrhu Risnjaka dobiju prikladnu planinarsku kuću.

2. Planinarska kuća na Orjenu, na najvišoj planini (1895 m) u Dalmaciji, i to na Orjenskoj Lokvi blizu istoimenog sedla. Pripravne radnje za

tu kuću izvodi naša agilna podružnica »Orjen« u Dubrovniku, kojoj središnjica u tu svrhu daje beskamatni zajam od Din 20.000. Nova se kuća ima po zaključku glavne skupštine podružnice »Orjen« prozvati imenom Njegova Veličanstva Kralja »Aleksandrov Dom«. Kod gradnje imaju se upotrebiti zidovi stare crkve zgrade na istom mjestu, da se uštede troškovi. Do pred samu kuću ide autocesta iz Vrbanja i spušta se u Crkvicu, a mjesto je zgodno kao ishodište za uspone na vrhunce Orjenskog sklopa i za skijaške izlete na okolne vispoljane. Gradnju su obećala poduprijeti industrijska poduzeća i pojedini dobrovotori u Dubrovniku i okolici, što je svakako hvale vrijedan pojav.

3. Za planinarsku kuću na Biokovu (1762 m), i to u blizini Vošca (1421 m), vrši pripremne radeve naša revna podružnica »Biokovo« u Makarskoj. Za nju je doznačio bivši »Oblasni odbor zagrebačke samoupravne« svotu od Din 20.000 i dosad su obećali prinose HPD središnjica i općina Makarska. Uz pripomoći Primorske Banovine i posestrima podružnica moglo bi se u dogledno vrijeme pristupiti gradnji ove vrlo potrebne planinarske kuće, za koju je građevna glavnica proračunana na Din 145.000. Zemljište za tu kuću darovala je HPD-u općina Makarska. Kako je ta kuća važna za razvoj turizma na Biokovu, koje se u novije vrijeme često posjećuje i od stranih planinara, prijeka je potreba, da se ona uz solidarnu suradnju i izdašnu pripomoći naših planinara što prije izgradi.

4. Popravak i uređenje planinarske kolibe u Mirovu na Alanu u Sjevernom Velebitu imaju se izvesti ove godine, da ta kuća bude prikladna za ljetne i zimske izlete, budući da je cesta Jablanac—Štirovača nedavno popravljena za autobusni promet do nacionalnog parka Štirovače (1102 m) u srcu Velebita.

Zasnovane su nadalje gradnje novih planinarskih kuća u bližoj budućnosti:

5. Druga planinarska kuća na Sljemenu, jer je Tomislavov Dom radi velike navale zagrebačkih planinara i izletnika često pretijesan u zimsko, a pogotovo u ljetno doba. Za gradnju te druge kuće zamolili smo prošle godine gradilište od općine grada Zagreba, ali je molba dosad ostala neriješena.

6. Planinarski Dom na Plitvičkim Jezerima, i to na mjestu, ustupljenom HPD-u od Ministarstva šuma i ruda, a u okviru sada odobrene regulatorne osnove. Ta bi kuća bila regulator cijena na Plitvičkim Jezerima, gdje sada vlada velika skupoča.

7. Planinarska kuća na Kleku (1182 m) kraj Ogulina na zemljištu, koje je našem društvu u tu svrhu obećala ustupiti Ogulinska imovna općina. Za gradnju te kuće darovao je našem društvu Din 5000 bivši oblasni odbor osječke oblasti.

8. Planinarsku kuću u Jankovcu kraj Požege snijeće podići naša podružnica »Jankovac« u Osijeku.

9. Potrebna je gradnja planinarske kuće na Sv. Geri u Žumberku, ako se prije toga osnuje podružnica našega društva u obližnjim Sošicama, o čemu se, kako nam javljaju, omdje upravo sada i radi.

10. Potrebna bi bila gradnja planinarske kolibe na Strahinjšćici kraj Krapine. O toj osnovi vodi brigu tamošnja podružnica »Strahinjšćica«.

11. i 12. Na Velebitu bile bi u dogledno vrijeme potrebne gradnje dviju visinskih koliba, i to na Šatorini, najvišem vrhu (1624) u Srednjem Velebitu, i na Docima (oko 1500 m) u blizini Buljme u Južnom Velebitu.

Izgradnjom tih dviju koliba i uređenjem sadašnje kolibe pod vrhom Sv. Brda (1753 m) udovoljilo bi se najprečoj potrebi planinara, koji bi u ljetno doba htjeli da više dana provedu na visokom grebenu Velebita.

Izvedba toga programa vrlo je važna za razvoj planinarstva, a po tom turizma uopće, jer je planinarstvo svuda preteča i pionir turizma. A ovaj, kako je općenito poznato, predstavlja jak ekonomski izvor za blagostanje pučanstva u našim planinskim i primorskim krajevima, koji su ekonomski pasivni. Stoga bi izvedenje toga programa bilo u životnom interesu tamošnjeg pučanstva. Završujem sa željom, da HPD i u budućoj godini pokroči što više naprijed i da mu bude omogućeno izvedenje barem prve etape ovoga građevnog programa! (Odobravanje).

2. IZVJEŠTAJ TAJNIKA.

Tajnik g. Dr. Zlatko Prebeg čita svoj izvještaj: »Slavna glavna skupština! U svom izvješću obrađujem razdoblje društvenoga života od 8 mjeseci, koliko je upravo proteklo od posljednje glavne naše skupštine, održane dne 12. listopada 1929. Iako je to tek razdoblje od dvije trećine godine, ipak je društveni rad pokročio opet znatno naprijed, a u glavnom se taj rad sastojao u pripravljanju terena za izvođenje mnogih zamašitih stvari i dovršivanju onoga, što je već prije započeto. Tim radom i uspjesima parirali smo donekle težak udarac, koji je sva planinarska društva i njihove članove zadesio oduzećem pojedinačne željezničke pogodnosti, o čemu će kasnije govoriti.

Na prvoj odborskoj sjednici dne 17. X. 1929. konstituirao se odbor ovako: Predsjednik Josip Pasarić; I. potpredsjednik prof. Dr. Josip Poljak; II. potpredsjednik Mirko Bothe; I. tajnik Dr. Zlatko Prebeg; II. tajnik i pročelnik putne blagajne Josip Vučak; blagajnik Stjepan Korov; zamj. blagajnika Viktor Šetina; ekonom Vlatko Zenz; zamj. ekonoma Franjo Saletto; knjižničar: prof. Vladimir Stahuljak st.; odbornici: Dr. I. Krajač, Dr. Fran Šuklje, Ivo Jeušnik; građevna sekcija: nadsavjetnik August pl. Pisačić i Josip Monjac; pročelnik kulturno-prosvjetne sekcije Dr. Ivo Horvat; čuvar klišeja, diapositiva i fotografija Slavko Hitzthaler; čuvar geografskih karata i referent za zimski šport: Zvonko Badovinac; referent omladinske sekcije (izleta i markacija) Jurica Vidak. Nadzorni odbor: Stjepan Benčić, Ivka Crnetić i Ervin pl. Köröskenyi. Urednik društvenog glasila »Hrvatski Planinar« Josip Pasarić.

Tokom godine istupili su iz odbora Jurica Vidak i Josip Monjac, kojima ovim izričem hvalu za njihov rad, a naročito članu naše građevinske sekcije Josipu Monjcu, koji je dugo godina djelovao kao naš vrijedni i dobri drug u odboru, pa ga je u nastavku rada spriječila samo potreba oporavka zdravlja.

Broj društvenih članova iznosi 7808, i to kod matice (koji su do sada uplatili) 4.029, a kod podružnica 3.779. Novih članova od prošle glavne skupštine pristupilo je 620 u maticu, što je uključeno u gornjem sveukupnom broju. Likvidirale su podružnice u Brodu, Orahovici i Bihaću, potonja još prije oblasne potvrde svoga djelovanja. Formalna likvidacija podružnice u Orahovici imade se još provesti i imovina preuzeti. Osnovana je nova podružnica »Mali Rajinac« u Otočcu, tako da sada imademo ukupno 43 podružnice, a radi se na osnutku nekih novih podružnica.

Središnji upravni odbor održao je 18 sjednica, dok je društvena poslovica izvršila golem rad primivši 960 dopisa, a otposlavši 1.379 dopisa i okružnica, a naročito je velik posao iziskivalo izdavanje uvjerenja za pogodnost na željeznicu koncem prošle i početkom ove godine, što je sada na žalost otpalo.

Od zagrebačke komore za trgovinu, obrt i industriju primili smo nacrti Zakona i uredbe o morskim i slatkovodnim kupalištima i klimatskim liječilištima na pretres, pa je u ime našega društva izradio vrlo iscrpivo mišljenje o tom nacrtu naš odbornik Dr. Ivan Krajač, koje je odaslano nadležnom ministarstvu.

Velik udarac pretrpilo je pohadanje planina i održavanje izleta oduzećem trokratne željezničke pogodnosti stupanjem na snagu novog željezničkog pravilnika dne 1. ožujka 1930. Time je ostala na snazi jedino povlastica za skupne izlete od 10, odnosno 15 članova, koja je posvema nepodesna za razvitak planinarstva, jer je danas u vrlo rijetkim prilikama moguće sastaviti za izlete veće skupine.

Radi toga poduzelo je Hrvatsko Planinarsko Društvo u zajednici sa ostalim saveznim društvima i saveznim predsjedništvom u Sarajevu potrebite korake za uspostavu dosadašnje trokratne pojedinačne pogodnosti i za umanjenje broja članova za skupnu povlasticu. Održale su se dvije konferencije predstavnika saveznih društava u Beogradu i to 20. i 21. ožujka, te 12. i 13. svibnja o. g. Na tim konferencijama utvrđene su smjernice za daljnju akciju u toj stvari i na temelju toga izrađena je obrazložena predstavka, koju je onda predsjedništvo Saveza planinarskih društava Jugoslavije odaslalo ministarstvu saobraćaja, trgovine i industrije, vojske i mornarice, narodnog zdravlja i socijalne politike. Predstavci je bio priklopljen i 3. broj ovoga godišta »Hrvatskog Planinara«, u kojemu se naš društveni predsjednik g. Josip Pasarić lijepo i temeljito osvrnuo na ukinuće spomenute pogodnosti, posljedice toga za razvitak planinarstva, te nabrojio pogodnosti, koje uživaju članovi planinarskih društava u drugim evropskim državama.

Nadalje su predstavnici planinarskih društava za vrijeme svog boravka u Beogradu posjetili gospodu ministru saobraćaja i trgovine i industrije i zamolili ih za što brže i povoljnije rješenje naše predstavke, a održali su također dogovor sa nadležnim referentom u ministarstvu saobraćaja. Na tom dogovoru uvjerili su se predstavnici planinarskih društava, da je uspostava pojedinačne trokratne pogodnosti nemoguća s obzirom na principijelno stanovište ministarstva saobraćaja, koje ukida sve pojedinačne povlastice. Zbog toga su predstavnici planinarskih društava sporazumno odustali od traženja ove pogodnosti i ostali na tome, da se članovima saveznih planinarskih društava dade 50% pogodnost kad putuju brzim ili osobnim vlakovima u grupama od najmanje tri člana bez obzira na broj kilometara, a mogu putovati i dvojica, ako plate tri polovične karte. Po uvjerenju nadležnih faktora mogla bi ova ponuda pogodnost doskora biti privедena u život za savezna planinarska društva, čime bi uvelike bilo olakšano pohadanje planina i održavanje izleta, pa mislim, da će članovi biti time zadovoljni, to više, što se bolja pogodnost za sada ne bi dala isposlovati.

Kad je riječ o željezničkom prometu, onda moram spomenuti također nastojanje Hrvatskog Planinarskog Društva u zajednici sa ostalim turističkim organizacijama u Zagrebu, da se uvedu stalni izletnički vlakovi u relacijama Zagreb — Sušak, Zagreb — Vrhovine (Plitvička jezera), Zagreb — Slovenija Zagreb — Krapina — Rogačka Slatina i Varaždin — Golubovec. U tu svrhu sudjelovao je naš izaslanik na anketi o ljetnjem voznom redu, koja se održala kod zagrebačke željezničke direkcije u srpnju 1929., gdje smo se založili za uvedenje stalnih izletničkih vlakova na spomenutim prugama, na kojim se vlakovima mogu svi putnici voziti uz 50% popusta.

Međutim, kolikogod je zagrebačka željeznička direkcija kod tih vijećanja pokazala veliku susretljivost i hvale vrijedno shvaćanje za uvedenje tih vlakova, nije ta akcija posvema uspjela radi drugačijega tumačenja nadležnih faktora. Možemo dapače reći, da je akcija glede izletničkih vlakova, osim onih Zagreb — Rogaška Slatina i Zagreb — Ljubljana neuspjela, dok su postignute samo neke poboljšice u prometu. Tako je uveden rani redoviti jutarnji vlak iz Varaždina u Golubovec, koji smo tražili prema molbi naših podružnica u Čakovcu i Varaždinu; tim vlakom omogućeno je članovima tih podružnica putovanje Ivančice, Ravne Gore i Trakoščana. Nadalje je opet uspostavljen noćni vlak za Sloveniju iz Zagreba i obratno, koji opći svake subote i nedjelje, odnosno blagdana.

Glede izletničkih vlakova pak stoje nadležni faktori konstantno na takovom stanovištu, da mjesto da uvedu stalne izletničke vlakove, osigurane u voznom redu, na koje bi se općinstvo naučilo i rado njima služilo radi polovične cijene, puštaju se takovi vlakovi samo onda u promet, kada se javi stanoviti broj putnika; a to se naravno u većini slučajeva ne može znati do pred sâm polazak vlaka. A koliko će se ljudi spremiti na put od nekoliko sati vožnje, sa vlakom, čiji polazak nije nikada siguran, to prepustam Vašem rasudivanju.

K tome još pridolazi, da je na pr. izletnički vlak Beograd — Zagreb — Sušak izdan u koncesiju jednom našem kulturnom društvu, pa tko se hoće s tim vlakom služiti, može to samo uz iskaznicu, izdanu po tom društvu, uz pristojbu od Din 20 i uz uplatu polovične vozne cijene do Sušaka; premda je prije toga zagrebačka željeznička uprava izdala u novinama saopćenje, da se s tim vlakom može svatko služiti.

Od svega toga preostaje dakle jedino izletnički vlak iz Zagreba u Rogašku Slatinu i u Ljubljantu.

Hrvatsko planinarsko društvo će postojano dalje voditi akciju, da se ovakove neprilike uklone i da se uvedu stalni izletnički vlakovi i poboljšanja voznih redova.

Novim zakonom o srednjim školama zabranjeno je đacima sudjelovati u kulturnim društvima, pa su savezni delegati i u tom smislu intervenirali kod ministarstva prosvjete; no do rješenja toga za naš podmladak važnog pitanja još nije došlo, odnosno na predstavku saveza prije naše intervencije ministarstvo bilo je odgovorilo negativno.

Dne 17. i 18. studenoga 1929. održao se kongres Saveza planinarskih društava u Novom Sadu, gdje su nas zastupali kao delegati predsjednik Josip Pasarić i tajnik dr. Zlatko Prebeg, te je tom prilikom došlo do izmjene saveznih pravila, kojom su uklonjene neke dotadašnje smetnje u pravilima i dana saveznoj upravi veća administrativna kompetencija, koja je bila potrebita zbog lakšeg odvijanja posla. Ujedno je analogno novom nazivu države promijenjen naziv saveza u »Savez planinarskih društava Jugoslavije« i ukinuta je teritorijalna podjela područja rada među saveznim društvima.

Tako izmijenjena pravila, poslana su početkom ove godine ministarstvu trgovine i industrije, da bi ono — kao naše nadležno ministarstvo — ishodilo što brže odobrenje tih pravila po ministarstvu unutrašnjih djela. To odobrenje još do danas nije uslijedilo. Prigodom zadnjeg sastanka saveznih delegata u Beogradu našli smo ta izmijenjena pravila kod ministarstva trgovine i industrije, koje je stavilo neke prigovore u pogledu pravila. Savezni delegati, razmotrivši te prigovore, izmijenili su sporazumno neke stavke u pogledu savezne uprave, dok

su jednoglasno zagovarali djelovanje saveznih društava na cijelom teritoriju naše države, a ne podjelu rada planinarskih društava po banovinama. U tome smislu predalo je Hrvatsko Planinarsko Društvo i predstavku gosp. ministru trgovine i industrije, moleći ga, da ovo stanovište saveznih delegata zagovara kod kompetentnih faktora, pa se nadamo, da će potvrda izmijenjenih saveznih pravila u tom smislu doskora uslijediti.

Naše glasilo »Hrvatski Planinar« pod uredništvom našega predsjednika ispunja i ove godine časno svoju zadaću, donoseći osim društvenih i općih planinarskih vijesti čitav niz zanimljivih planinarskih članaka i krasnih fotografija naših pisaca i foto-amatera. Od autora sudjeluju: E. Bođnolo, prof. Vladimir Blašković, Dr. Karlo Bošnjak, Dr. M. Eisenhuth, prof. U. Girometta, Dr. Ivo Horvat, Dr. Ivan Krajač, kap. Đuro Pany, August pl. Pisačić, prof. Josip Pasarić, Dr. Josip Poljak, ing. Ante Premužić, Đuro Ružić, prof. S. I. Sinović, prof. Đuro Szabo; a obrađivan je cio teritorij hrvatskog planinskog sklopa i Crne Gore, a preneseno je i mnoštvo članaka iz inozemne planinarske literature.

»Hrvatski Planinar« uz istu cijenu izlazi od ove godine u 12 brojeva, mjesto dosadašnjih 10, no uza sve to broj pretplatnika nije onoliki, koliki bi ovaj naš jedini hrvatski planinarski časopis zavrijedio.

Da ga i u štampi uvažavaju, dokazuje veliki broj domaćih i inozemnih časopisa, s kojima »Hrvatski Planinar« stoji u zamjeni, pa osim onih, koje smo nabrojili na posljednjoj glavnoj skupštini, dobivamo sada još u zamjenu »Dělnický turista« iz Praga, »Der Gebirgsfreund« iz Beča, »Mitteilungen des Deutschen und Oesterreichischen Alpenvereins« iz Innsbrucka i »Hrvatski Privrednik« iz Zagreba.

Na poklon šaljemo »Hrvatski Planinar« »Academie Jourist Club, Imperial College Hostel u S. Kensigtonu«, »Braći Hrvatskog Zmaja«, za knjižnicu u Ozlu, Hrvatskom društvu »Prosvjeta« u Beču, te internatu »Croaticum« Hrvatskog Radia u Beču. Kao prošle, tako i ove godine dobivamo od švicarskog konzulata u Zagrebu turističko-propagandistički list »Die Schweiz«.

U nastavku kulturno-planinarskog istraživanja i objelodanjanja ljepota i važnosti hrvatskih planina izdalo je HPD ove godine velebno djelo, jedinstveno u hrvatskoj planinarskoj literaturi, Poljakov »Planinarski Vodič po Velebitu«.

Tko je pročitao glasove domaće štampe i priznanja domaćih i inozemnih planinarskih kapaciteta i društava, taj se mogao uvjeriti o vrijednosti toga djela, o stručnoj spremi pisca i o krasnoj opremi te knjige, koja odgovara posljednjim zahtjevima tiskarskog umjeća. Za nas Hrvate planinare, to je djelo ponos, to je djelo »aere perennius«, to je djelo epopeja našoj svetoj planini, hrvatskom Velebitu. Izdanjem »Vodiča po Velebitu« stupilo je HPD u red svjetskih alpinističkih organizacija, koje obrađuju svoju zemlju u savršenim djelima i tako šire propagandu za ljepote i kulturnu važnost svoje domovine.

Pisac, naš potpredsjednik dr. Josip Poljak, kao jedan od najboljih poznavalaca Velebita, riješio je povjerenu mu zadaću sa rijetkom stručnjačkom spremom i velikim strpljenjem, obradivši do u tančine, tako reći, svaki pedalj ovog divovskog gorskog sklopa, ubilježivši sve, što planinaru i naučenjaku kod pohađanja Velebita treba, stvorivši zapravo leksikon o Velebitu. To potvrđuju sponutne recenzije domaćih i stranih autora kao Dra. Radivoja Simčovića, Dra. Ivana Krajača, Vladimira Blaškovića, novinskih članaka u »Obzoru«, »Novostima«, »Hrv. Pravu«, Dra. Josipa Tominšeka kao urednika slovenskog »Planinskog Vestnika«, Rudolfa Badjure, Nikole Galčova za »Bulgarski Turist«, zatim glavnog

tajnika »Club Alpin Français«, švicarskog alpinista Dra. Ernsta Jenny za švicarski časopis »Die Alpen« te ravnatelja »Alpines Museuma« u Münchenu. Sve je to odštampano u 4. i 5. broju ovogodišnjeg »Hrvatskog Planinara«.

Za potpuni uspjeh ovoga Vodiča zasluzni su također naši članovi i poznati učenjaci gg. dr. Miroslav Hirtz, dr. Ivo Horvat i prof. Đuro Szabo, koji su u Vodiču obradili faunu, floru, te narodnu i kulturnu povijest Velebita, dok je korekturu s mnogo truda obavio naš predsjednik g. Pasarić, ne htijući za taj veliki posao primiti nikakove nagrade od društva, koje mu može jedino eto ovim putem izraziti svoju zahvalnost.

»Vodič« ima 20 velikih ilustracija u bakrotisku, 101 sliku u tekstu te 4 pianinarske karte, a uvezan je u zeleno platno. Obasiže 277 strana teksta u osmini. Unatoč ove opreme udarilo je naše društvo vrlo nisku cijenu od Din 60.— za članove, a Din 80.— za ostale.

Za izdanje toga djela votirao je svojedobno g. dr. Ivan Krajač, kao ministar trgovine i industrije svotu od Din 25.000.—, Ban savske banovine g. Dr. Josip Šilović pred koji dan Din 15.000.—, dok ostala znatna svota (sada) od Din 65.000 otpada na naše društvo. Veći broj primjeraka uzeli su Centralni Presbiro Predsjedništva Ministarskog Savjeta, Gradsko poglavarstvo u Zagrebu, Prva hrvatska štedionica u Zagrebu i Šumarska direkcija na Sušaku; dok smo se za otkup obratili i na ostala nadleštva i veća poduzeća.

Jedan primjerak u posebnom divot-uvezu u koži poslan je Nj. V. Kralju.

Gradjevna djelatnost HPD-a nije niti ovih zimskih mjeseci mirovala, već je neprekidni lanac kuća duž hrvatsko-dalmatinske obale upotpunjena novom karikom, i to gradnjom planinarskog doma na Mosoru po našoj podružnici u Splitu. Tik pred zimu, dne 24. studenoga 1929. položen je i posvećen temeljni kamen ove prve planinarske kuće u Dalmaciji. Posveta obavljena je vrlo svečano uz sudjelovanje članova naše agilne podružnice »Mosor« na čelu sa predsjednikom g. prof. Girometom, uz sudjelovanje predstavnika vlasti, dok je maticu zastupao njen potpredsjednik g. dr. Josip Poljak (pobliže u ovogod. 4. broju »Hrvatskog Planinara«). Dom će biti trajan spomenik rada Hrvatskog planinarskog društva, a osobito će na naš ljestvi Mosor privući strance, koji dolaze na more.

Nadam se, da će do godine biti dovršene gradnje planinarskih naših kuća na Biokovu i na Orjenu, za koje kuće vrše pripreme naše marne podružnice u Makarskoj i Dubrovniku, pa je već zemljište osigurano i početi će se doskora sa gradnjom. Isto tako se naša podružnica »Jankovac« u Osijeku bavi idejom gradnje planinarske kuće na Jankovcu u Papuku.

Inače su se kroz ovu zimu i proljeće obavljali popravci na našim kućama, a naročito na »Tomislavovom domu«, gdje je provedeno obloženje blagovaona daskama, nabavljenovo novo pokućstvo itd.

Na »Tomislavovom domu« postavljena je nova opskrbnica gda. Andjela Biličić, koja je pod kraj 1929. nastupila svoje mjesto, kad je dosadašnji opskrbnik Andrija Ušaj otišao.

Ove godine u proljeće neugodno nas je dojmiло podizanje barake g. Mikinca i gde Micike Novak tik do piramide na Sljemenu, u kojoj spomenuti toče alkoholna i bezalkoholna pića. Tom barakom nagrađena je cijela plješina oko piramide, a kako se naše društvo smatra posjednikom te plješine, podiglo je u zaštitu svojih interesa i u interesu očuvanja prirodne ljepote našeg Sljemena tužbu smetanja posjeda kod nadležnog suda, koja je parnicu još u tečaju. Osim toga obratilo se naše društvo na gradsku općinu predstavkom, da sa svoje strane,

kao vlasnica zemljišta, poradi o odstranjenju ove nagrde, pa je nade, da će se to još ovoga mjeseca postići.

Kuća na Rožanskim Kukovima potpuno je dovršena, te ju je u ime društva preuzeo g. dr. Ivan Krajač. Kuća na Gornjem Jelenju prenesena je gruntovno na nas, pa će se sada pristupiti njenom uređenju, a u programu uzeto je i popunjene namještaja naših kuća na Zavižanu i na Mirovu u srednjem Velebitu i na Bijelim Stijenama.

Konačno se važna i davno aktuelna osnova gradnje kuće na Risnjaku primiče ostvarenju, jer je kr. banska uprava u Zagrebu na našu molbu votirala znatan iznos od Din 85.000.— za izgradnju te kuće, pa će se odmah iza ove skupštine pristupiti izboru novog mjesta bliže vrhu i samim pripremama za gradnju, dok gradevnu dozvolu posjeduje naše društvo od prije od vlastelinstva kneza Turn-Taxisa i od kotarskog poglavarstva u Delnicama. Te dozvole posjeduje naše društvo od god. 1918. na 15 godina t. j. do god. 1933. Radi izbora mjesta pozvane su po nama na očevide sve okolne podružnice.

Zaslugom naše podružnice »Mosor« došlo je do uređenja i otvorenja špilje »Vranjače« kod Splita, što je na svečan način obavljeno dne 15. prosinca 1929. O tome kao i o nekim drugim špiljama pisano je u ovogod. broju 1. »Hrvatskog planinara«.

Predavanja održana su ova u Zagrebu:

Dr. Ivan Krajač: Važnost naših planina, održano 20. XI. 1929.

Dr. Ivan Lipovčak: Planinar i skijaš, dne 28. XI. 1929.

Dr. Vale Vouk i Dr. Ivo Horvat: Velebit i njegov bilinski svijet, dne 11. XII. 1929.

Dr. Ivan Šuklje: Iz života jednog vulkana, dne 26. II. 1930.

Prof. Duro Szabo: Otok Krk kroz deset stoljeća, dne 26. III. 1930.

Dr. Ivo Horvat: Lijepa naša domovina, dne 8. XII. 1929. u Pakracu.

Dr. Ivo Horvat: Na našim planinama, dne 10. II. 1930. u Osijeku.

Dr. Josip Poljak: O Velebitu, dne 24. III. 1930. u Karlovcu

Dr. Josip Poljak: O špiljama, dne 19. V. 1930 u Karlovcu.

Prof. Vladimir Stahuljak:

20. VI. 1929. »Kroz Sloveniju« — učiteljske abiturijentice, Zagreb.

8. XII. 1929. »Kapela« (Vel. i Mala), Gorski Kotar — ekstenzija i HPD, Varaždin.

6. I. »Planinarstvo«, podr. »Papuk«, Virovitica.

6. I. »Plitvička jezera«, podr. »Papuk«, Virovitica.

16. V. 1930. Plitvička jezera, ženska učiteljska škola, Zagreb.

17. V. 1930. »Naše Alpe«, ženska učiteljska škola, Zagreb.

21. V. 1930. »Bled, Bohinj, Savica«, ženska učiteljska škola, Zagreb.

Osim toga održale su naše podružnice na Sušaku, Splitu i ostale cio niz predavanja za svoje članove, kako se vidi iz izvještaja u »Hrv. Planinaru«.

Brigu o predavanjima vodio je pročelnik kulturno prosvjetne sekcije g. Dr. Ivo Horvat.

Dne 24. studenoga 1929. obavljena je u Botaničkom institutu svečana proslava 80-godišnjice Ljudevita Rossia, zasluznog botaničara i istraživaoca hrvatskih planina. Na toj proslavi prisustvovalo je i HPD po izaslanicima gg. Pasariću, dru.

Poljaku, Mirku Bothe, dru. Fr. Šuklje, Josipu Vučaku i Vlatku Zenzu. Za velike zasluge imenovalo je naše društvo tom prigodom Ljudevitu Rossia svojim začasnim članom i prozvalo kuću na Rožanskim Kukovima njegovim imenom. Njegov životopis i rad opisao je g. dr. Ivo Horvat u ovogodišnjem 1. broju »Hrvatskog Planinara«.

Izleti priređivani su svake nedjelje izmjenice po Putnoj blagajni i Omladinskoj sekcijskoj. Radi ukinuća pojedinačne pogodnosti priređivani su veći skupni izleti u hrvatske i slovenske planine i na otoke, a u povodu izdanja »Vodiča po Velebitu« porastao je znatno interes za Velebit, pa ga revno posjećuju manje skupine planinara, što im je uvelike omogućeno nizom velenbitskih kuća i skloništa.

Naše sekcije razvile su zamjernu djelatnost kod matice i kod nekih podružnica. Omladinska sekcija nakon prikupljanja članova u prvoj godini pristupila je intenzivnom radu te priređuje izmjenice sa Putnom blagajnom izlete, na kojima sudjeluju i ostali članovi. Osim toga je ona preuzeila posvema rad sekcije za markacije, pa je od prošle glavne skupštine počela sistematski označivati puteve na Medvednici, i to:

1. Kaptolska lugarnica—Mrzljak—Lipa—Marija Snježna—Vidovec;
2. Gračani—Bliznec—Rauchova lugarnica;
3. Kraljevec—Brestovac. Ta će se akcija dalje nastaviti.

U krilu sekcije osnovan je zbor mandolinista, koji iz dana u dan napreduje pod stručnim vodstvom. Omladinska sekcija održala je 8. travnja o. g. svoj prvi glavni godišnji sastanak, gdje je prihvaćen novi pravilnik i birano vodstvo sekcije na čelu sa našim agilnim članom g. Antunom Gladom.

Putna blagajna nastavlja svoje uspješno djelovanje priređivanjem izleta uz besplatnu vožnju svojih članova. Od prošle glavne skupštine upisalo se mnogo članova u Putnu blagajnu, a blagodat njenog djelovanja osjeća se naročito poslije ukinuća pojedinačne željezničke pogodnosti. Svoj godišnji sastanak održala je putna blagajna dne 15. ožujka o. g. te je biran novi odbor sa prokušanim njenim dosadašnjim pročelnikom g. Josipom Vučakom na čelu.

Foto-sekcija trgla se iz dvogodišnjeg sna te je pod kraj 1929. godine obnovila odbor sa drom. Zlatkom Prebegom na čelu i počela nadoknadivati izgubljeno vrijeme. Uredila je tamnu izbu po modernim principima, nabavila skupocjen najnoviji aparat za povećavanje, održala je besplatni tečaj za početnike, koji je bio dobro posjećen i na kojemu je g. Griesbach održao teoretsku i praktičnu poduku. Nadalje je preuzeila raspačavanje razglednica od matice i čuvanje fotografija darovanih po bivšoj Oblasnoj samoupravi oblasti zagrebačke.

Najveći uspjeh polučila je Foto-sekcija priredbom izložbe planinarskih fotografija u okviru zagrebačkog proljetnog velesajma, uz sudjelovanje foto-amatera saveznih planinarskih društava, koja je po jednodušnom priznanju štampe i stručnjaka uspjela kao nijedna slična priredba do sada. Takovo priznanje odao je Foto-sekciji i središnji upravni odbor votiravši joj tim povodom pripomoći od Din 3000, dok su izlagatelji pobrali mnoštvo skupocjenih nagrada.

Glavni godišnji sastanak Foto-sekcije održan je dne 5. o. m., gdje je upotpunjena odbor novim silama.

Početkom zimske sezone 1929. osnovana je ski-sekcija, kojoj je svrha promicanje i podupiranje ski-sporta poučnim predavanjima, izletima, kurzevima, utakmicama kao i uputama kod nabave materijala. Članom može biti svaki član

HPD-a. Sekcija ima svoj znak i iskaznicu. Ove je godine priredila jedno predavanje u dvorani kemičkog laboratorija, a držao ga je Dr. Lipovčak, nadalje jedno poučno predavanje unutar sekcije, koje je održao pročelnik Z. Badovinac. Utakmicu nije mogla sekcija održati radi pomanjkanja snijega na određenu nedjelju. Članovi ski-sekcije prisustvovali su utakmicama »Runolista« i za prvenstvo Jugoslavije, te su se razmjerno vrlo dobro plasirali, ako se uzme u obzir, da su bili početnici.

Sekcija za gradnju doma i muzeja raspolaže s kapitalom od Din 220.099.28, pa smo tako bliže željenome cilju. — O kulturno-prosvjetnoj sekciji govorio sam kod predavanja.

Kod podružnica naročito su agilne zimsko sportske sekcije na Sušaku i Dubrovniku, koje su priredile mnoge i krasne izlete, jedni u Gorski Kotar, a drugi na Orjen, Lovćen i Ivan-planinu, o čemu ima izvještaja u »Hrvatskom Planinaru«.

Isto tako su agilne i Foto-sekcije naših podružnica na Sušaku, u Dubrovniku i Splitu, koje su i sudjelovale na izložbi s lijepim i obilnim materijalom.

Za društvenost članova poskrbljeno je zabavama, od kojih je naročito ovogodišnja naša reduta dne 1. veljače u dvorani Zagrebačkog Zbora vanredno uspjela i donijela veliki materijalni uspjeh, ali i konstataciju, da je i ona golema dvorana skoro premalena za zabavu HPD-a. Za uspjeh zabave ide naročita hvala tajnika II. g. J. Vučaka. Omladinska sekcija priredila je »Berbu na Vinovrhu« u korist poduke zbora mandolinista, dok je Putna blagajna priredila Nikolinjsku zabavu i kućnu zabavu na pokladni utorak.

Rad naših podružnica je važan odlomak u životu HPD-a. Možemo s veseljem istaknuti, da je velika većina njih s velikim marom i agilnošću ispunila svoj poziv i dala dobar dio snage i životne sposobnosti našoj jakoj i velikoj organizaciji. Možemo ustvrditi, da je rad matice od 1921. dalje osobitu brigu posvetio organizaciji društva diljem teritorija hrvatskog planinarskog područja i da je taj rad okrunjen velikim uspjehom tako, da je HPD po broju podružnica danas daleko najjače u našoj državi, a njihovim radom i pripomoći postiglo je ono u mnogome znatne uspjehe. Čvrsta veza i uzajamni rad, koji postoji između matice i podružnica zajamčuje dalji napredak i uspjeh našega društva. Istaknut ću u svom izvješću rad pojedinih podružnica u kratkim crtama, jer vremena nedostaje, da ga ocrtam onako, kako bi to bilo potrebito za potpunu ocjenu njihova djelovanja. Izvješća glavnih skupština pojedinih podružnica odštampana su u »Hrvatskom Planinaru«, pa ondje možete naći potrebite podatke.

Podružnica »Bilogora« u Bjelovaru izvela je više zajedničkih izleta u okolicu, pa na Sljeme, Kalnik, Oštarc, Kapelu, dok su pojedinci bili na izletima po cijeloj državi. Podružnici »Ivančici« dala je »Bilogora« pripomoći od Din 500.— za gradnju piramide na Ivančici.

Podružnica »Željezna Gora« u Čakovcu izvela je nekoliko izleta u Hrvatskom Zagorju, na Pohorje, na Visočicu (kod otvorenja »Gojtanovog doma«), a pojedinci su bili u Julskim i Kamničkim alpama, te na izletima sa podmлатkom.

Podružnica »Jankovac« u Osijeku priredila je dva predavanja (prof. Stahuljak i Dr. Ivo Horvat), označila put Jankovac — Ivačka glavica — Papuk i izvela izlete na Papuk, u Požešku kotlinu, Krndiju, na Bjelašnicu i Ivan-planinu, te namjerava podići planinarsku kuću na Jankovcu.

Podružnica »Čaklovac« u Pakracu vrši savjesno svoju misiju podno Psunj planine, priređujući redovito izlete i označujući putove. Održano je i jedno predavanje (Dr. Ivo Horvat).

Podružnica »Papuk« u Virovitici prikupila je lijep broj članova, osigurala nove društvene prostorije, nabavila namještaj, slike i geografske karte i ishodila obećanje tvrtke Guttmann za uvedenje nedjeljnih izletničkih vlakova do Slatinskog Drenovca. Priredila je jedno vanredno posjećeno predavanje (prof. Stahuljak) i izlete u okolicu, te Dalmaciju i Slovenske planine.

Podružnica »Bilo« u Koprivnici. Osim velike i uspjele fotografiske izložbe, o kojoj je bilo već govora na posljednjoj glavnoj skupštini, posjećivali su članovi podružnice gotovo sve veće planine u Hrvatskoj, Kamniške i Julijske Alpe, Trebević i Bjelašnicu te Mosor. Podružnica osnovala je ski-sekciju i pristupila je kao član Zagrebačkom zimsko-športskom podsavaru i osnovala društvenu knjižnicu.

Podružnica »Oštrelj« u Zlataru priredila je jedno predavanje (prof. Stahuljak), označila 10 putova sa južne strane Ivančice i priredila 14 izleta na Ivančicu, Ravnu goru i Trakoščan, od ovih 2 izleta sa skijama.

Podružnica »Strahinjščica« u Krapini izvela je nekoliko izleta u okolicu, gdje je označila i putove.

Podružnica »Gvozd« u Sisku priredila je jedno predavanje (prof. Zadrović), sagradila je piramidu i paviljon na Viktorovcu, održala je 14 izleta na Sljeme, Stojdragu, Japetić, Klinac-grad, Oštrelj, Kum, Risnjak, Klek, Visočicu, Julske i Kamniške alpe te Karavanke.

Podružnica »Zrin« u Petrinji održala je jedno predavanje (prof. Stahuljak), izvela izlete u Vinodol-Crikvenicu, južni Velebit, Sljeme, Ivančicu, a pojedinci u Dalmaciju, Bosnu i Sloveniju. Postavila je na početku i raskršćima putova 8 ploča. Nastojanjem podružnice uređena su po gradskoj općini mnoga šetališta u gradu i okolini, a seljaci sela Bresta obnovili su starodrevnu kapelicu sv. Barbare.

Podružnica »Martinščak« u Karlovcu priredila je tri predavanja (1 prof. Stahuljak i 2 Dr. J. Poljak) izvela po svojim članovima nekoliko izleta i kani opet osnovati putnu blagajnu. U dokaz planinarske svijesti i drugarstva ove naše podružnice služi činjenica, da je ona na svojoj posljednjoj glavnoj skupštini ponovno votirala i isplatila matici svotu od Din 4.000.— u fond za gradnju kuća i skloništa sa željom, da se upotrijebi za gradnju kuće na Risnjaku. Tako je ta podružnica u kratko vrijeme doznačila matici zamjernu svotu od Din 13.000, koja će se investirati u gradnju kuće.

Ovaj lijepi primjer našeg »Martinščaka« zasluguje svaku hvalu i priznanje, a odgovara i strogo dobro shvaćenom planinarskom stanovištu i duhu naših pravila, jer se imovina društvena i njenih podružnica može trošiti samo u čisto planinarske društvene svrhe. Ugledale se i druge naše podružnice, koje nemaju prilike za građevnu djelatnost, u taj lijepi primjer Karlovčana!

Podružnica »Vinica« u Dugojresi održala je izlete na Klek, Novigrad, Bosiljevo, Lešće-Vučjak i nekoliko izleta pojedinaca.

Podružnica »Skradski vrh« u Skradu priredila je nekoliko izleta u okolicu i označila putove Skrad — Divjake preko Skradskog vrha natrag u Skrad, Skrad — Zeleni Vir — Brod na Kupi, te Skrad — Muževa Hiža.

Podružnica »Risnjak« u Delnicama započela je zapravo tek prošle godine s radom, jer je istom 1928. dobila potvrdu pravila. Prikupila je lijep broj članova i spremila opsežan program rada.

Podružnica »Velebit« na Sušaku nastavila je svojim prokušanim radom u svakom pogledu. Osim nebrojenih izleta, koji su se priređivali

kroz cijelu godinu u Gorski kotar, Bijele Stijene, Velebit, Hrvatsko Zagorje, priređeni su tokom zime vrlo uspjeli izleti ski-sekcije u Delnice, pa je o temi »Planinar — skijaš« održao u prosincu jedno predavanje na poziv podružnice Dr. Ivo Lipovčak, a potpredsjednik podružnice Jurica Ružić još 4 predavanja o skijanju. Ski sekcija broji preko 70 članova.

Društveni sastanci održani su svake srijede, a zimi priredena je vrlo uspjela društvena reduta, koja je donijela lijep prihod.

Pod kraj jeseni preselila se podružnica u nove i udobne društvene prostore, koje će još više unaprediti društveni život.

Podružnica označila je putove: Platak—Medveda Vrata; na Drgomalj; od Medvedih Vrata na vrh Malog i Velikog Risnjaka kroz šumsku prosjeku; na Snježnik; Bijele Stijene od Jasenka; Fratar do spoja sa markacijom Pakleno; Obruč sa sjeverne strane kroz uvalu zaklonjenu od vjetra. Podružnica upravlja kućom na Obruču, a votirala je za gradnju kuće na Risnjaku lijepu svotu od Din 15.000.—.

Podružnica »Runolist« u Lokvama izvela je 26 izleta, od kojih su važniji na Crni Vrh u Istri, Risnjak, Veliki Pliš, Tuhobić, Levurdicu, Glavicu i Koprivenac, dok su pojedinci bili na sjev. Velebitu, Senjskom Bilu, Rožanskim Kukovima itd. Podružnica imade brigu nad našom kućom na Gornjem Jelenu.

Podružnica »Jelenc« u Gerovu kao jedna od najmladih podružnica održala je svoju prvu skupštinu dne 27. travnja o. g., na kojoj je utvrđen raspored rada, među inim briga za obnovu kuće na Lascu ispod Risnjaka.

Podružnica »Učka« u Kastvu u svom mlađom životu pokazuje mnogo poleta. Podigla je na izvoru Rječine solidan prelazni most te sklapa ugovor sa općinom za iskoričivanje nove špilje u Zametu. Priredila je nekoliko izleta i jedno predavanje (prof. Jakac).

Podružnica »Rujnik« u Novom postoji tek godinu dana pa je njen rad sastojao u tome, da prikupi što više članova i tako se učvrsti, a poduzela je prošle jeseni jedan zajednički izlet na Plitvička jezera

Podružnica »Senjsko Bilo« u Senju održala je 3 društvena sastanka i 2 predavanja, a izvela nekoliko izleta u sjev. Velebit.

Podružnica »Zavižan« u Sv. Jurju održava društvene sastanke 1 put na mjesec, obnovila je markaciju od Oltara do Krajačeve kuće na Zavižanu i izvela 8 izleta po sjev. i srednjem Velebitu uz lijep broj sudionika.

Podružnica »Visočica« u Gospiću najjača je naša podružnica po broju članova, kojih ima što utemeljitelja što redovitih 548. Upravlja »Gojtanim domom« na Visočici i poduzela je mnogo izleta, većinom po Velebitu, a jedan u austrijske Alpe. Poslije dugog vremena održana je u prosincu opet planinarska zabava s dobrim uspjehom. Odbor podružnice kani osnovati nekoje sekcije u društvu.

Podružnica »Mosor« u Splitu napreduje svakim danom, Broji oko 400 članova. Ima turističku, prosvjetnu, šumsku, špiljsku, karitativnu, zabavnu, foto-sekciju, te sekciju za gradnju doma na Mosoru.

Priređeno je 58 izleta na dalmatinske planine i Velebit, te na Triglav, Rax i Grossglockner, i 21 predavanje (dr. Smiljana Mikačić, dr. Petković, ing. Marški, prof. Girometta, dr. Rubić i dr. Ercegović). Održana su 2 šumska dana u svrhu propagande za pošumljivanje goleti, uređena je špilja Vranjača, označila više desetaka kilometara putova po Mosoru i do Vranjače, te popravila neke putove.

Najveći uspjeh, podizanje doma na Mosoru, već smo naprijed spomenuli, a isto tako i agilnu foto-sekciju podružnice. Podružnica priredila je jednu uspjelu zabavu, a njena karitativna sekcija razdijelila živežnih namirnica siromašnom pčanstvu dalmatinske Zagore.

Podružnica »Biokovo« u Makarskoj djeluje tek nešto preko godinu dana; ali je u svom radu pokazala lijepe rezultate. Njezinim poticajem snimljeno je oko 400 metara filma iz Makarske i sa Biokova, koji se film sada prikazuje u Njemačkoj. Vrši sve predradnje za gradnju kuće na Biokovu, pa je njenim nastojanjem općinska uprava dala zemljište i votirala znatnu novčanu pripomoć. Gradnji te kuće pristupiti će se po svoj prilici još ove godine.

Podružnica priredila je 2 predavanja (dr. Rubić i prof. Girometta) i održala je 17 izleta na Biokovo, gdje je i označila putove.

Podružnica »Orjen« u Dubrovniku prešla je prvu stotinu članova i pokazuje zamjeran rad. Organizirana je ski-sekcija, koja je svojim ovo-godišnjim izletima dokazala, da se i u neposrednoj okolini Dubrovnika, toga najjužnijega našeg grada na moru, može razvijati ski-sport i to na Orjenu, 2 sata od mora!

Podružnica radi na otkrivanju i uređenju spilja, na kojima obiluje dubrovačka okolica, te nastoji oko propagande putem brošura.

Vodi pripreme za gradnju kuće na Orjenu, koja će se također još ove godine početi graditi.

Izleta priredila je podružnica 14 i to na Orjen, Vlasnicu, Sniježnicu, Močiljsku pećinu, Vučji Zub, Boračko jezero, Hum i Bjelašnicu.

Podružnica »Bjelašnica« u Sarajevu u svom lijepom kraju poduzima redovito izlete na bosansko-hercegovačke planine i označuje putove u omjeru, kako su si sarajevska planinarska društva podijelila.

Podružnica broji 153 člana a izleta je priređeno 19, te je osnovana i ski-sekcija. Podružnica bavi se mišlju da podigne planinarsku kuću na Bitovnji ili na Čemernu.

Podružnica »Japetić« u Samoboru održala je 17. svibnja o. g. svoju glavnu skupštinu, gdje je iskazala obilan rad. Broji 160 članova, koji su poduzimali izlete u okolna brda, u Gorski Kotar sa silazom u Hrvatsko Primorje, u Kranjsku Goru, Vintgar i Bohinjsko jezero, Jankovac kod Požege i na Medvednici — ukupno 34 izleta.

Označen je put iz Gabrovice do Stojdrage, a obnovljeno mnogo markacija u raznim pravcima.

Podružnica preuzeala je imovinu Društva za poljopravljanje Samobora, koje je likvidiralo, pa je tako među inim dobila i piramidu na Stražniku i Tepcu, koju je opravila. Nanovo oličena je i piramida na Plešivici, a popravljena Mesićeva kuća na Japetiću. Priredena je jedna vrlo uspjela planinarska zabava.

Podružnica »Ivančica« u Ivančicu vodi brigu oko što boljeg uređenja »Pasarićeve kuće« na Ivančici, priredila je 10 izleta na Ivančicu i Ravnu goru i obnovila markacije na Ivančici.

Podružnica »Mali Rajinac« u Otočcu iako nedavno tek konstituirana, poduzela je već svoj prvi izlet o Dušovima na Mali Rajinac, pa se nadamo, da će tako i nastaviti.

Podružnica »Svilaja« u Sinju priredila je 2 izleta u okolicu i održala 10 sastanaka.

PREGLED POSLOVANJA H. P. D-a SREDIŠNICE U ZAGREBU
od 1/I. do 31./XII. 1929.

	Din	p	Din	p		Din	p	Din	p	Din	p
Blađajna, za primitak			1,152.743	15	Blađajna: za izdatke					1,157.086	71
Članarina, za providbu ubiranja	2.296	25			Članarina: za doprinose					155.487	—
Iskaznice, za nabavu iskažnica	8.815	—			Iskaznice: za naplatu iskažnica					15.704	—
Kuća Slijeme: za piće, trošak i pristupnim vidbe	97.600	67			Kuća Slijeme: za nocarinu, piće i pristupnim vidbama					166.700	50
" uzdržavanje i popravak kuće	62.555	30			Doprinos građnjue kuća: za doprinose poslovnim prijatelji; za primitke i odobrenja					32.210	—
" nabavu inventara	105.865	50			Poslovni prijatelji: za primitke i odobrenja					450.506	90
Poslovni prijatelji, za isplate i terećenja	631.448	76			Podružnice: za dozvake i odobrenja					28.998	55
Podružnice: za članarinu	20.301	24			Upisnina: za upis novih članova					18.515	—
Hrv. Planinar: za predplate	11.000	—			Hrv. Planinar: za predplate					58.558	—
" Hrv. Planinar	20.117	40	51.418	64	" oglase					9.263	—
" razna terećenja	7.257	50			Darovi: za doprinose tokom godine					67.821	—
Hrv. Planinar: za tisak za god. 1928. " " " 1929. " " " 1929.	39.885	60			Znakovi: za prodane znakove					322.950	—
" honorare i odpremu	17.231	67			Propaganda: za povrat putnog predujma					19.485	—
" providbu oglasa	2.175	10	66.549	87	Predavanje: za ulaznine					14	—
Znakovi, za nabavku znakova	5.823	—			Zabava: za bruto prihod					6.754	50
Propaganda, za razne izdatke	12.305	55			Kuće i skloništa: za primat sa Stodrage					58.720	—
Predavanja, " " " " "	12.600	—			Edicije: za prodaju Vodiča Plitvice					50	—
Zabava	51.555	30			Razglednice: za utržak					458	—
										4.832	50

Kuce i sklonista, za uzdrzavanja i novogradnje	152.198	09	Piramida: za pristupnicu	4.026	50
Edicije, za predradnje Vodiča	14.740	-	Sekcije: za primitak	21.620	36
Razglednice, za nabavke	3.937	75	Kamatni: za kamate na uloske	20.301	24
Piramida, za ličenje i proslavu	8.025	40	Članarina Podružnica: za članarinu 1929.		
Sekcije, za isplate i terećenja	2.575	-	Razni primitci: za ubrane doprinose	51.751	-
Markacije, za boje i trošak markiranja	3.136	50	" naplata poštarine	805	50
Istraživanja špilia, za trošak izviđa	9.360	-	" prodane tiskanice	715	60
Nasastar, za nabavke u poslovnicu	5.199	-		53.272	10
Trošak: za poštu i telefon	3.773	-			
" namješteneke i bol. podp.	8.079	23			
" blagajnu	54.178	-			
" stanarinu	27.500	-			
" tiskanice i poslovnicu	22.623	90			
" porez i osiguranje	10.849	-			
" rasvjetu i ogrijev	5.946	50			
" razne izdatke	11.865	50			
			2.605.563	86	2.605.563
					86

U ZAGREBU, dne 31. prosinca 1929.

Josip Pasarić, predsjednik

Ispitano i u redu pronađeno:

Stj. R. Korov, blažajnik

NADZORNI ODBOR:

Stjepan Benčić

Ivka Crnetić

Podružnica »Plešivica« u Jastrebarskom drži članove na okupu i imade razmjerno lijep broj preplatnika na »Hrvatski Planinar«.

Kolikogod smo nastojali, nije nam uspjelo do sada dobiti podatke o dje-lovanju naših 12 podružnica, pa ovakav postupak moram ovdje iznijeti na javu i izraziti želju za boljim radom.

Time sam završio prikaz o radu podružnica, iz kojega se može razabrati, da dvije trećine njih lijepo rade i napreduju kao važan faktor cjelokupnoga društva.

Pri kraju moga izvješća dužnost mi je spomenuti umrle naše članove: Milana Engelsfelda, Leopolda Sadlera, Marcela Madle, dra. Oskara Alexandra, dra. Igu Schwarza, Vilma Löwy, Matu Sudena, Pavla Ivanuš, Alfreda Tonkresa, Zlatka Mayera, Faniku Gertner, Josipa Pfeifera, Ivu Smolčića, Anicu Blažanin, Dr. Jurja Urbanića, Nadu Poljak-Grätzer, Nikolu Ivančevića i Ivu Dobržanskija. Slava im!

Konačno zahvaljujem našoj štampi, koja nas je svakom prilikom podupirala, društvu »Hrvatska žena« za ustupljene prostorije, a naročitu hvalu izričem onim našim revnim članovima, koji su u mnogim prilikama odteretili rad naše poslovnice žrtvovavši rado svoje slobodno vrijeme, da doprinesu svoj obol za progmat Hrvatskog Planinarskog Društva.

Molim sl. glavnu skupštinu, da primi moje izvješće na znanje (Odobravanje).

Predsjednik: Prima li glavna skupština izvještaj g. tajnika na znanje?

Prima se jednoglasno.

3. IZVJEŠTAJ BLAGAJNIKA.

Blagajnik g. Stjepan Korov podnosi svoj pregled poslovanja HPD-a središnjice u god. 1929. (str. 218—219):

Predsjednik: Prima li glavna skupština izvještaj g. blagajnika na znanje?

Prima se jednoglasno.

4. IZVJEŠTAJ NADZORNOGA ODBORA.

G. Stjepan Benčić izvješćuje, da je nadzorni odbor poslovne knjige Hrvatskog Planinarskog Društva u Zagrebu tijekom godine 1929. pregledavao i pronašao, da su iste u redu vođene i zaključene te izvještaj ispravno sastavljen.

Predsjednik: Prima li glavna skupština izvještaj nadzornog odbora na znanje?

Prima se jednoglasno.

5. ODOBRENJE GODIŠNJEK PRORACUNA.

Blagajnik g. S. Korov podnosi godišnji proračun za g. 1930/31. (str. 221):
Predsjednik: Odobrava li glavna skupština godišnji proračun za g. 1930/31.? Odobrava se jednoglasno.

6. PODJELJENJE ODREŠNICE UPRAVNOM I NADZORNOM ODBORU.

Predsjednik pita, da li ima tko na temelju ovih izvještaja upravnog i nadzornog odbora što primjetiti i da li glavna skupština podjeljuje odrešnicu upravnom i nadzornom odboru?

Primjedbe nema, pa glavna skupština jednoglasno podjeljuje odrešnicu upravnom i nadzornom odboru.

P R O R A Č U N

H. P. D-a središnjice u Zagrebu za godinu 1930./31.

Primitak

Izdatak

Članarina 4000 čl.	100.000	—	Stanarina	30.000	—
Dopr. gradnje kuća	20.000	—	Plaće namještenika	60.000	—
Upisnina 300 čl.	4.500	—	Gradnje kuća	50.000	—
Podružnice članarina	8.000	—	Uzdržavanje kuća	40.000	—
Znakovi	3.000	—	Hrvatski Planinar	50.000	—
Dohodak Tomislaviv dom	32.000	—	Planinarski dom i muzej	10.000	—
Pristupnina Tomislavov dom	6.000	—	Propaganda	10.000	—
Pristupnina piramide	4.000	—	Predavanja	5.000	—
Dohodak Tomislavov dom	32.000	—	Osiguranja	3.000	—
Hrvatski Planinar	50.000	—	Porezi	10.000	—
Društvene priredbe	20.000	—	Pošta i telefon	7.000	—
Edicije	20.000	—	Pisarničke potrebštine	10.000	—
Kamati	15.000	—	Bolno podpora blagajna	2.500	—
Razni dohodak	15.500	—	Rasvjeta i ogrijev	6.000	—
			Markacije i putevi	6.000	—
			Biblioteka i mape	5.000	—
			Razni izdatci	25.500	—
		330.000			330.000
		=====			=====

U ZAGREBU, dne 12. lipnja 1930.

Josip Pasarić, predsjednik

Stj. R. Korov, blagajnik

7. PREDLOZI UPRAVNOG ODBORA.

Predsjednik izvješćuje, da upravni odbor iznosi u smislu pravila dva predloga za glavnu skupštinu. Prvi se tiče imenovanja zaslужnog botaničara i istražitelja Velebita, g. Ljudevita Rossi-a, za začasnoga člana. Kad se je pod kraj g. 1929. u botaničkom zavodu našega sveučilišta slavila 80 godišnjica njegova rođenja, HPD središnjica u Zagrebu u svojoj odborskoj sjednici od 28. XI. stvorilo je na predlog odbornika g. dr. Ive Horvata, sveuč. docenta, jednoglasno zaključak, da se Ljudevit Rossi u znak priznanja velikih zasluga na polju floristike i planinarstva imenuje začasnim članom, a na njegovu uspomenu ima nova planinarska kuća na Rožanskim Kukovima nositi ime: Kuća Ljudevita Rossia. Taj zaključak odbora ima se sada u smislu pravila podnijeti glavnoj skupštini na odobrenje.

Na predsjednikov poziv g. Dr. Ivo Horvat čita svoj predlog:

Čast mi je predložiti slijedeće: Ljudevit Rossi, domobranski major u miru, dopisni član Jugoslavenske Akademije Znanosti i Umjetnosti, doživio je ovih dana osamdesetu godišnjicu svoga života. Ovaj tiki i neumorni radnik na polju naše kulture surađuje već dugi niz godina velikim marom i velikim uspjehom

na polju stvaranja hrvatske kulture. I ako po zvanju vojnik, bavio se cijeli svoj život proučavanjem flore naših krajeva, sabrao skupocjeni materijal, koji je osnovom zbirkama i herbarijima kr. sveuč. botaničkog zavoda. Publicirao je veći broj radova, među njima napose o Plješivici, o južnoj Hrvatskoj, a sada se upravo nalazi u štampi veliko djelo o Hrvatskom Primorju.

Rossi je obašao u najtežim prilikama najveći dio krajeva južne Hrvatske i uspeo se na najviše vrhove naših planina, tako da njegov rad znači najveći napredak na polju floristike u našim krajevima i osnova je za takve daljne studije. Bez obzira na taj botanički rad pribrao je Rossi i na polju zoološkom krasnog materijala i poklonio ga Narodnom Muzeju. Pred kratko vrijeme predao je Akademiji na štampu veliko djelo iz folklora »Bilje u našim narodnim pjesmama«. Sve te činjenice dostajale bi, da i mi odamo odličnomet starcu svoju počast. Međutim nije to jedini razlog, radi koga stavljam ovaj predlog. Rossi surađivao je već vrlo rano u »Hrvatskom Planinaru«, a napisao je veliko djelo: »Velebitom duž i popriječko«, gdje su prikazane njegove zgode i ne-zgode, opisani krajevi i prikazana flora velebitskih vrhova i okolnih područja. Iz tog djela razabire se, da je Rossi jedan od najboljih poznavalaca Velebita i da je poznavanju ove gorde planine pridonio više nego što se može tražiti od prirodoslovca ili planinara. Našao je neke nove biljke, koje su prozvane njegovim imenom, pa mu je tako i vanjski svijet odao svoje štovanje.

Čast mi je stoga predložiti, da se danas izabere Ljudevit Rossi začasnim članom »Hrvatskog Planinarskog Društva« i da se na dan njegove proslave, koja će se održati 15. decembra o. g. u botaničkom zavodu saopći ovaj zaključak odbora i najavi prijedlog glavnoj skupštini za izbor začasnoga člana. Predlažem, da odbor HPD-a odašalje na tu proslavu svoje izaslanike, nadalje, da se u počast najboljem poznavaocu naše flore i najmarnijem istraživaču vegetacije u Hrvatskoj prozove jedna planinarska kuća ili sklonište njegovim imenom, tako da se i mlađim pokoljenima stavi za uzor čovjek, koji je izvan struke, kao vojnik, pridonio nauci i kulturi više, nego mnogi, kojima to zvanje i dužnost nalaže. Kako mi je sijedi starac izrazio svoju vruću želju, da pode samnom na Zavižan i na Kukove, što mu je radi slabosti nemoguće, to predlažem, da se upravo kuća na Kukovima, dakle na mjestu, na kome gotovo jedinom nije bio u Velebitu, prozove njegovim imenom. Kad Ljudevit Rossi nije mogao da se uspne na vrletne Kukove, neka barem njegovo ime resi našu kuću pod vrletnim Pasarićevim Kukom. U Zagrebu, dne 28. novembra 1929. Dr. Ivo Horvat, univ. docenat, predsjednik kulturne sekcije Hrvatskog planinarskog društva.«

Na upit predsjednikov glavna skupština jednoglasno odobrava i prima ovaj predlog, pa stoga predsjednik proglašuje g. Ljudevita Rossia začasnim članom HPD-a središnjice u Zagrebu. (Odobravanje i klanjanje: »Živio Rossi!«)

Predsjednik na to poziva tajnika g. Dra. Z. Prebega, da iznese drugi predlog upravnog odbora o izboru delegata za Savezno starješinstvo i kongres.

Taj predlog glasi: Na temelju § 3. Saveznih pravila imaju se na glavnoj godišnjoj skupštini saveznog društva izabrati dva člana i dva zamjenika u Starješinstvo i za kongres »Saveza planinarskih društava Jugoslavije«, pa upravni odbor zaključkom sjednice od 10. VI. 1930. predlaže za ovaj izbor ovu gospodu: Članovi: Josip Pasarić i Dr. Zlatko Prebeg; zamjenici Dr. Josip Poljak i Josip Vučak..

Prima se jednoglasno.

8. IZBOR PETORICE ODBORNIKA I POPUNJENJE ODBORA.

Predsjednik spominje zaključak upravnog odbora, da se izbor petorice odbornika i popunjene odbora (2) kao i izbor nadzornog odbora ima obaviti pismeno, t. j. glasovnicama, kako to propisuje § 6. društvenih pravila. Dosada se više puta po primjeru drugih društava obavljao izbor per acclamationem, što nije bilo posve u skladu sa propisom pravila, a s druge strane na taj se način vršio u neku ruku moralni utjecaj na članove, što se ne slaže sa pravom i slobodom izbora društvenih članova. Stoga će se sada izbor vršiti glasovnicama. Ujedno javlja, da je predsjedništvu predana samo jedna listina, određuje odmor od 5 minuta radi dogovora i moli skrutatore, da vrše svoju dužnost.

Nakon odmora pristupa se izboru poimeničnim glasovanjem. Najprije su glasovali prisutni članovi matice, a zatim opunomoćenici i delegati društvenih podružnica. Skrutinij je trajao jedan sat, a nato je predsjednik proglašio ovaj rezultat: Ponovno su izabrani u upravni odbor: gg. August pl. Pisačić, Dr. Zlatko Prebeg i Slavko Hitzthaler, novi su članovi gg. Antun Glad, ing. Josip Neuman i Juraj Vuković; a u nadzorni odbor ponovno su izabrani: Stjepan Benčić i Ivka Crnetić, a novi je član Franjo Čolnik.

Kako se nitko ne javlja za riječ, predsjednik izriče srdačnu hvalu prisutnim članovima matice i delegatima podružnica na brojnom sudjelovanju, koje jasno svjedoči o živom zanimanju za rad i napredak HPD-a. Završuje sa željom, da naše društvo sveudilj raste i napreduje u produktivnom kulturnom radu na planinarskom polju. (Odobravanje).

Zagreb, 12. lipnja 1930.

Predsjednik: **Josip Pasarić.**

Ovjerovitelji: **Drag. Rant, Viktor Matota.**

Perovođa: **Vlatko Zenz.**

GLAVNE SKUPŠTINE PODRUŽNICA H. P. D-A

HPD podružnica »Bjelašnica« u Sarajevu.

držala je 11. siječnja o. g. glavnu godišnju skupštinu, koju je otvorio predsjednik g. Dr. Flegger. U svom pozdravnom govoru istakao je osobito kulturni rad podružnice, koji se očitavao na vrlo lijepi način pri otvorenju hrvatskog seljačkog doma na Čemernu. Za naše prilike nije planinarstvo čisti alpinizam, nego je usko vezano s narodnom mišlju i s narodnim životom. U ovoj su godini članovi sudjelovali u izletima u mnogo većem broju nego lanjske godine, a među njima vladalo je neobično drugarstvo, što treba osobito istaći. Ljubav članova prema Bjelašnici je porasla, pa možemo biti zadovoljni s radom u ovoj društvenoj godini.

Iza toga je izvijestio tajnik g. prof. Rendjeo o radu, ocrtavši u kratko razvoj i zadaće hrvatskog planinarskog pokreta. U ovoj godini ima 45 novih članova, te sada društvo broji ukupno 153 člana. Izleta je priređeno 19, u kojima je sudjelovao 161 član. Osim bliže okolice Sarajeva treba spomenuti osobito izlet na Hranisavu (1.960 m), Bukovik (1.530 m) i turu Ivan—Bitovnja — Lisinj (1.744 m). Ovaj zadnji izlet ostao je članovima, unatoč nevremenu, u veoma lijepoj uspomeni radi neobično lijepih izgleda na masiv Prenja, Plase i Vranice. Spomenuti treba izlet na Čemerno — Kopošiće — grob kneza Baćića prigodom otkrića ploče na hrvatskom seljačkom domu na Čemernu, koji

je zaslugom veleč. g. Zubka podignut prije 3 godine. Društvo je tu ploču domu poklonilo i priredilo narodnu svečanost, kojoj je prisustvovao narod cijele okolice. Svečanost je otvorio g. Zubak, pozdravivši u ime naroda »Bjelašnicu«, a nato je predsjednik Dr. Fleger narodu u kratko prikazao zadaću planinarstva. Prof. Rendjeo vrlo je jezgrovito ocrtao narodu značenje imena kneza Batića, čiji stećak leži u Kopošićima, a imenom mu se resi i seljački dom, što su prisutni s velikim interesom pratili. Kod svečanosti su sudjelovali i odbornici podružnice »Napretka«. Istodobno su članovi pod vodstvom uvaženoga etnografa Bosne g. Vejsila Čurčića, bivšeg kustosa muzeja, podigli izvrnuti stećak kneza Batića u Kopošićima, koji spada među najlepše sačuvane stećke uopće. Kod proslave nikla je misao, da »Bjelašnica« daruje seoskoj čitaonici zgodno odabranu biblioteku. — Društvo je nadalje priredilo 9. XI. pr. g. Martinskiju proslavu, koja je bila vrlo dobro posjećena. — Iz izvješća blagajnika g. prof. Martinovića izlazi, da je društvo ukupno primilo D 14.618.75, a izdalo D 9.728; prema tome ostalo u blagajni čisto D 4.889.75. Nakon izvještaja tajničkog i blagajničkog, koji su primljeni na znanje, predložio je g. Dr. Turković u ime nadzornog odbora odrešnicu odboru, koju skupština jednoglasno podjeljuje. Na to je izabran ovaj novi odbor: predsjednik Dr. Josip Fleger, liječnik; I. tajnik Ivan Rendjeo, prof.; II. tajnik Dr. Ante Raguz, liječnik; blagajnik Dr. Franjo Raguz, liječnik; odbornici: gđa. Mica Marčec, Ante Martinović, profesor, Dr. Zdravko Šutej, advokat, Josip Plaček, činovnik »Shella«; nadzorni odbor: Dr. Dragan Turković, nadsavjetnik vrh. suda, Dr. Pavao Marčec, nadsavjetnik vrh. suda, Dizdarević Ilija, profesor. Kod »eventualija« razvila se živa rasprava, u kojoj je izneseno više zgodnih predloga. Potaknuta je misao, da se za osnutak knjižnice u Čemernu prema obećanju votira svota od D 500 i ujedno zamoli hrvatsko kulturno društvo »Napredak«, da potpomogne ovu lijepu misao. — Nadalje ima se osnovati skisekcija, kojoj je odmah pristupilo 8 članova, a pročelnikom izabran Dr. Zdravko Šutej. — Pokrenuta je misao o osnutku planinarske kuće na Bitovnji ili na Čemernu. Odboru je stavljeno u dužnost, da posveti pažnju visokim planinarskim turama i da se ove godine izvedu usponi na Prenj, Plasu i Treskavicu. — Na kraju se predsjednik opršta s osnivačem i dušom »Bjelašnice«, g. prof. Rendjeom, koji je premješten u Čačak, pa će se njegovo odsustvo vidno osjećati. Taj rastanak jamačno ne će biti trajan, jer će o praznicima prof. Rendjeo biti u Sarajevu pa će moći da sudjeluje u aktivnom radu društva. Uz klicanje »Živio« i pjevanje zaključena je skupština.

HPD podružnica »Visočica« u Gospicu

držala je 19. I. o. g. svoju 15. redovitu glavnu skupštinu u vlastitim prostorijama hotela »Lika«. Predsjednik g. Ivan Gojtan otvara skupštinu i pozdravlja prisutne članove s upozorenjem, da ih nakon otvorenja planinarskog doma na Visočici čeka još teža zadaća, pa da su zato dužni upregnuti sve svoje sile, da ne bi članovi klonuli radom i duhom. — Tajnik g. Bravar izvješćuje, da je u minuloj godini bilo 214 utemeljitelja, a redovna 334 člana, ukupno 548 članova; poduzeto je preko 30 raznih izleta po Velebitu, a ponajdaljnji na austrijske Alpe; održala se nakon dugog vremena planinarska zabava 7. XII., koja je moralno vanredno uspjela. Tajnik želi društvu napredak pažali, što se radi premještenja mora dijeliti. Skupština prima izvještaj na znanje. — Blagajnik g. Rukavina izvješćuje, da je u g. 1929. bilo primitka D 54.184, a izdatka D 54.148; da se za planinarski dom na Visočici izdalo u g. 1928. D 47.111, a u g. 1929. D 41.076, pa da je prošla godina bila materi-

jalno slabija od g. 1928. Moli, da bude riješen dužnosti, jer poradi svog trgovačkog posla ne može dalje da vrši blagajničku dužnost. — Skupština prima jednoglasno izvještaj na znanje i izriče blagajniku iskrenu hvalu na njegovu požrtvovnom radu. — Nato zamjenik ekonoma g. Nikšić izvješćuje, da je planinarski dom na Visočici, prozvan »Gojtanov dom«, ove godine bio potpuno izgrađen i otvoren 29. VI. 1929., da je bilo preko 300 izletnika s raznih strana domovine, pa da je u gospodarstvu bilo čiste dobiti D 563.50. Skupština prima jednoglasno izvještaj do znanja s odobrenjem te zamjeniku ekonoma izriče iskrenu hvalu na požrtvovnom radu. — Umjesto pročelnika nadzornoga odbora izvješćuje član odbora g. Nikola Pavičić, da su računi blagajnika i ekonoma pronađeni u redu, pa predlaže, da se starome odboru podijeli odrešnica, što skupština jednoglasno i čini. — Nato predsjednik predlaže skrutatorima: Josipa Nikšića i Nikolu Pavičića te moli, da se u odbor biraju samo ona lica, koja će da rade. Nato budu jednoglasno izabrani ovi: predsjednik Ivan Gojtan, odvjetnik i kr. javni bilježnik; potpredsjednik Vuković Dr. Dane, liječnik; tajnik Mravunac Dr. Josip, odvjetnik; blagajnica Vilma Franković; ekonom Stošić Ivan, ingenieur; zamjenik ekonoma Nikšić Josica, trgovac; nadzorni odbor: Stanić Nikola, pročelnik, Rukavina Milan i Pavičić Nikola.

G. Nikšić Josica predlaže, da se tajniku g. Bravaru pri njegovu odlasku iz Gospića u čast prozove prvi dio puta na Visočicu njegovim prezimenom »Bravarov put«, što skupština odmah prihvata. — Potpredsjednik predlaže, da skupština prenese za neke hitne stvari svoj djelokrug na odbor u pravcu, da ovaj može prema potrebi nadopuniti odbor i osnovati razne sekcije planinarskog rada. Skupština jednoglasno prihvata ovaj predlog. Nato predsjednik zahvaljuje svima na posjeti i diže skupštinu.

HPD podružnica »Velebit« na Sušaku

držala je 30. IV. o. g. svoju VII. redovitu glavnu godišnju skupštinu u vlastitim prostorijama. Predsjednik g. Dr. Dinko Vitezović pozdravlja prisutne članove i sa žaljenjem napominje, da je u zadnje vrijeme nastao neki »zastoj mirovanja« kod jednog dijela članova, pa da se i izleti više ne posjećuju u onom broju, kao što je to bilo prošlih godina; ali se pouzdano nuda, da je taj pojav kratkotrajan i da će skoro opet oživjeti predašnji mar i polet. Pozivlje stoga članove, da propagiraju planinarstvo, koje ne samo da je od velike koristi zdravlju i duševnom razvoju pojedinaca, nego se po njemu upoznaju prekrasni gorski krajevi naše domovine i dolazi u doticaj s našim seljačkim narodom. Opaža, da bi na ovoj pograničnoj točki ljubav k planinarstvu morala biti pogotovo jaka, živa i stalna. Na žalost kod današnje se omladine opaža premalen interes za planinarstvo. Ona se više zanima za druge sportove, koji po svojoj vrijednosti zaostaju za planinarstvom. Stoga valja nastojati, da se naše daštvo privuče u društvo, da tako ujedno dobijemo dostoje naставljace našeg nastojanja. Zatim spominje sve važnije uspjehe društva i ističe, da je zimski sport prošle zime zauzeo veliki mah, pa izriče želju, da se ovo oduševljenje za zimsko planinarenje nastavi kod članova s gojenjem planinarstva i u drugim mjesecima, jer drži, da se bez takvog načina rada ne može misliti na trajni uspjeh zimskog sporta. Poznato je, da dobrim skijašem može postati onaj, koji se ljeti pokazao kao vrstan planinar, neustrašiv i dorastao svakoj situaciji. Ističe nadalje, da si je podružnica opet stavila u dužnost u zajednici sa maticom u Zagrebu ostvarenje zamašnog potihvata, t. j. g r a d n i e planinarske kuće ispod vrha Risnjaka, naše najljepše i najveli-

čajnije planine u Gorskem Kotaru. Spominje veliki interes matice za rad i napredak naše podružnice, pa je i to jedan razlog više, da moramo svi složno nastojati, da ova naša podružnica ne samo da ostane i nadalje na istoj visini, nego da postepeno sve više napreduje. Apelira na članove, da podupiru rad odbora činom i savjetom kad god mogu, svijesni, da naše društvo odavna zauzima istaknuto mjesto među mjesnim i okolišnim društvima. Završuje topлом komemoracijom hrvatskih mučenika bana Petra Zrinjskog i kneza Krste Fran-kopana, kojima skupština jednodušno kliče: Slava! (Odobravanje). Tajnik g. Krsto Šoja t čita iscrpiv izvještaj o prošlogodišnjem radu. Izvanredna skupština, koja se zaključkom prošle glavne skupštine imala sazvati za rješenje predloga matice na osnovi zaključaka zajedničke konferencije izaslanika matice i odbora podružnice od 13. XI. 1928., nije se održala, jer je pitanje promjene društvenih pravila, s kojom taj predlog stoji u vezi, odgodeno do potvrde novih saveznih pravila. Prema zaključku glavne skupštine na predlog tajnikov izvedeni su za svotu od D 6000 popravci na planinarskoj kući ispod Obruča i izgrađena kraj cisterne komoba za spremanje lako pckvarljivih jela. U društvenom se životu opaža težnja na bolje i očit napredak. Napuštene su prostorije na Trsatskim stubama i zdušnim zauzimanjem potpredsjednika g. Ružića društvo je došlo do novih lijepih i udobnih prostorija, kojima ravnih u Sušaku gotovo i nema; svečano otvorenje bilo je 30. X. pr. g. — Od 28. VII. do 11. VIII. 1929. priredila je foto-sekcija izložbu amaterskih fotografija uz sudjelovanje šestorice članova: Ružića, Kuševića, Dr. Emilia, Tade Mateljana, Lea Tuchtana i Boška Jovanovića, te je stekla mnogo priznanja i od stranih turista, koji su je posjetili na prolasku kroz Sušak. Od 5.—14. IV. o. g. sudjelovali su članovi iste sekcije gg. Ružić i Kušević s velikim uspjehom na izložbi planinarskih fotografija, što ju je u okviru međunarodne izložbe fotografija priredila foto-sekcija HPD-a matice zajedno sa članovima saveznih planinarskih društava u Zagrebačkom Zboru. — Sa zakupnikom kuće F. Fićorom sklopljen je ugovor uz godišnju zakupninu od D 600. — Dobro su uspjele društvene priredbe: predavanje (15. XII. 1929.) o temi »Planinarskiš« s diapozitivima, nadalje 1. III. o. g. društvena pokladna zabava, pak društvena zabava u Delnicama i veselica u Park-hotelu. Brojno sudjelovanje općinstva dokaz je općenitih simpatija prema našem društvu. Potpora za pošumljivanje okolice Obruča u iznosu od D 35.000, što je društvu bila odobrena od ministarstva šuma i rudnika, naknadno je doznačena srezu, koji je pošumljivanje povjerio šum. referentu g. ing. S. Karioliću, pod čijim je vodstvom taj posao pravodobno i uspješno izvršen. Društvene su sekcije: izletnička, omladinska, ski- i foto-sekcija radile svaka u svom djelokrugu, a osobito ski-sekcija pod vodstvom potpredsjednika g. Ružića. Društvu su prigodom organizacije izleta, noćenja i opskrbe najpripravnije izašli u susret gg. S. Hübschner, ravnatelj banke za Grski Kotar, Ante Briški, bilježnik u Delnicama, i šef sušačke stanice Simichen, kojima u ime društva izriče usrdnu hvalu. Izvedeno je 15 izleta, koji su svi bili dobro organizirani i vođeni. Među njima treba napose istaknuti izlet na otvorenje planinarske kuće na Visočici kraj Gospića (28.—30. VI. pr. g.), kod kojega je sudjelovalo 8 članova, i izlet na otvorenje planinarske kuće i piramide na Ivančici u Hrv. Zagorju uz sudjelovanje 12 članova. Na ostalim izletima, kao na Obruč, Pakleni, Bitoraj, Risnjak, Bijele Stijene, Tuhobić, Kastav, Ogulinski Klek itd., sudjelovalo je 149 članova. Društvo broji do konca g. 1929. ukupno 382 člana, i to 331 redovita i 51 utemeljitelja. Do dana ove skupštine društvo ima 391 člana prema broju od 253 u lanjskoj godini, što je rekordan porast!

Na društvenoj sjednici od 17. III. o. g. stvoren je zaključak, da se u zajednici sa maticom pristupi ostvarenju davne osnove o gradnji planinarske kuće ispod

vrha Risnjaka, pa je odbor u tu svrhu votirao svotu od D 15.000 kao prvi obrok i odmah poduzeo potrebne korake kod nadležnih državnih vlasti za potporu tomu važnom pothvatu, pak ima nade, da će skoro doći do gradnje.

Nadalje ističe, da društveno glasilo »Hrvatski Planinar« pod uredništvom društvenog predsjednika redovito izlazi s poučnim i bogatim planinarskim štivom i slikama, pak je nemala sramota, što su od tolikog broja članstva ove podružnice tek petnaestorica na nj pretplaćeni. Poziva članove, da se preplatite na ovaj društveni mjesecačnik, koji godišnje stoji bagatelu od D 50, što si može barem svaki drugi član mirne duše priuštiti. Ujedno g. tajnik upozoruje članove na djelo Dra. I. Poljaka »Vodič po Velebitu«, koje je bogato ilustrirano, stručno obrađeno i ukusno uvezano, pa je doživilo već i javna priznanja inostrane štampe iz pera poznatih alpinista. Preporučuje ovo djelo svakome, koji misli da prodre u srce Velebita, pa i onima, koji žele da iz knjige upoznaju jedan od najdivljih gorskih predjela naše domovine. Na koncu zahvaljuje uredništvu mjesnog dnevnika »Naša Sloga«, koja uvijek najspremnije stampa društvene vijesti i članke, pa svima onima, koji su svojim djelima pomogli, da se društvo podiglo na visinu, koja mu kao kulturnom činiocu potpunim pravom i pripada. Izvještaj tajnikov prima se s odobravanjem na znanje.

Blagajnik g. Naglić iskazuje primitak i izdatak od D 49.288.55; među ostalim prihod od članarine D 19.463, od darova D 1285, od društvenih zabavâ i izložbe preko D 20.000; a među izdacima stanařina iznosi D 1600, nabava inventara D 7025, markacije D 456.30, ski-sekcija D 714, troškovi za društvene veselice D 1729.50. Blagajnikov se izvještaj prima na znanje. Na to je odbornik g. Milivoj Frančić podnio izvještaj o izletničkoj sekciji, koja je priredila 15 izleta, pa o 8 provedenih i 9 zasnovanih markacija, o čemu javljamo na drugom mjestu. — Prema izvještaju g. Milana Gremera, pročelnika podmlatka, ta je sekcija samostalno priredila 7 izleta sa 70 što članova što gostiju. Oba se izvještaja primaju na znanje, nakon čega predsjednik zahvaljuje pročelniku omladinske sekcije na njegovu radu i ističe potrebu daljeg energičnog rada među omladinom radi propagande zdravog i korisnog planinarskog sporta. Potpredsjednik g. Đuro Ružić kao pročelnik ski-sekcije podnosi izvještaj o radu i napretku ski-sekcije, koja do sada broji 70 članova, a priredila je par izleta, koji su sjajno uspjeli. Od članova osmorica su verificirana kod zagreb. zimsko-sportskog podsavza. — Isti izvješće o radu foto-sekcije i o foto-amaterskoj izložbi kao i o sudjelovanju dvojice članova (Ružića i Kuševića) na foto-izložbi u Zagrebačkom Zboru, na izložbi u Barceloni i na foto-izložbi u Beogradu. Oba se izvještaja primaju na znanje. — U ime nadzornog odbora g. Eduard Kühnel izvješće, da je poslovanje upravnog odbora prema blagajničkim knjigama pronadeno u potpunom redu, pa predlaže skupštini, da dade razrješnicu upravnom i nadzornom odboru. Izvještaj se prima na znanje i podjeljuje razrješnica. — Na to je na predlog predsjednikov skupština jednoglasno odobrila zaključak odborov o prinosu od D 15.000 za gradnju kuće ispod vrha Risnjaka. U tu je svrhu posestrimska podružnica u Delnicama obećala prinos od D 5000.

Na koncu je još potpredsjednik g. Ružić preporučio članstvu, da nabavi Poljakov »Vodič po Velebitu«, koji je s obzirom na turističku vrijednost osobito podesan baš za članove naše podružnice, koja je najbliža masivu Velebita. Na to je predsjednik zaključio glavnu skupštinu. (Iz ovoga se pregleda jasno vidi, kako naša napredna i pokretna podružnica »Velebit« na Sušaku ozbiljno shvaća i zdušno vrši svoju kulturnu i narodnu misiju na tako izloženom i važnom mjestu naše domovine. Ur.).

HPD podružnica »Zrin« u Petrinji

držala je 4. V. o. g. svoju glavnu godišnju skupštinu, koju je otvorio predsjednik g. Topljak, pozdravivši prisutne članove. Na to je tajnik g. Matija Filjak izvjestio o prošlogodišnjem radu podružnice. Da je planinarska misao uhvatila dobar korijen u Petrinji, tomu je dokaz porast članova, kojih imade preko 80, pa mnogi izleti u okolinu i dalje krajeve. Uz to je podružnica markiranjem i uređenjem putova te postavljanjem putokaza omogućila, da je okolina grada postala privlačiva i pristupačna izletnicima. Od brojnih povijesnih i prirodnih objekata u okolini najviše se posjeće piramida nad Hrastovicom, sa koje se pruža vidik na 100 km naokolo. Na inicijativu društvenih članova i živo zauzimanje granđstva gradska je općina dala zasaditi uz obalu Petrinjčice drvoređ lipa dug oko 2 km i postavila u njemu klupe. Nastojanjem društvenog odbornika g. Stojanića uredeno je vrelo gradskog vodovoda u ubavoj dolini potoka Utinje i postavljen mali paviljon za izletnike. U gorskom selu Hrastovici otvorena je uz poznatu gostionu g. Šimunovića »Planinaru«, gdje izletnici mogu dobiti opskrbu i prenoćište. Nastojanjem tajnika podružnice obnovili su i popravili seljaci u Brestu svoju staru kapelicu Sv. Barbare, koja je zanimljiva drvena gradevinja, stara oko 500 godina. Tesarski majstori iz Turopolja su je raskopali i ponovo u istom obliku najačem temelju sagradili. To je jedan primjer naše originalne arhitekture u drvu i svakako vrijedna da se pogleda, napose njezina nutritina, u seljačkom baroku. Podružnica pokreće misao, da se uredi t. zv. Morovićeva ili Popova šumica, koja leži u neposrednoj blizini grada, a vlasništvo je katoličke župe. Kako je nekad bila uredena kao perivoj i bila omiljelo izletište građana, dalo bi se to izvesti sa malo troška u toliko, da se šumica ogradi i putovi poprave. Time bi Petrinja dobila novo vrlo privlačivo izletište. Isto vrijedi i za kapelu Sv. Duha (279 m), nekadanju samostansku i župnu crkvu u sredovječnoj Hrastovici. Velika je šteta, što je ta crkva, koju je poslije turskih provala dao biskup Branjug obnoviti, potpuno zapuštena i konačno pala pljenom požara, te su ostale samo gole zidine. Istina, mnogo bi novaca iziskivao popravak i obnova crkve, ali sada moglo bi se bar to učiniti, da se sprijeći rušenje zidova i odvažanje cigle. Stanovnici Hrastovice upozoreni su na važnost ovog povijesnog spomenika, pa ima nade, da će se uz malu pomoć drugih sačuvati od daljeg razaranja. To je ukratko program rada s obzirom na okolicu grada Petrinje.

U prošloj je godini pojedinačna željeznička pogodnost znatno olakšavala izlete u dalje krajeve: Hrv. Primorje, Plitvička Jezera, Dalmaciju, Bosnu i Sloveniju itd. Tako je skupina od 5 članova napravila dulji izlet preko Gospića na Visočicu i preko Jelovca, Rudina Javornika i Dolaca u Paklenicu i Starigrad, a odanle u Obrovac, Gračac; nadalje, izlet na Ravnu Goru kod Trakošćana, na Ivančicu, Risnjak itd. Sada se mnogo manje putuje, pošto je ukinuta ova pogodnost. — Poslije izvještaja tajnikova, koji je primljen na znanje, izvjestio je blagajnik g. I. Valenta o stanju blagajne u prošloj godini: primitak D 3344.10, izdatak D 730.50; ostatak u gotovom za prenos u g. 1930. D 2613.60; na članarini, upisnim i dobrovoljnim prinosima unišlo D 1002.50. Imovina iznosi D 10.187.18, a dugovina matici D 873.75. U godini 1929. imalo je društvo manjak na članarini u iznosu od D 2135, koju je svotu inkasant i u ono vrijeme namještenik kod gradskog poglavarstva Todor Cankov od članova ubrao i s njome u Bugarsku pobegao. Podružnica je preko matice za njim tragala, ali u tome dosad nije uspjela. Nakon izvještaja nadzornog odbora i podijedjene odrješnice izabran je ovaj odbor: predsjednik Matija Filjak, tajnik Bogomir Stojanić, blagajnik Ivan Valenta, odbornica Darinka Benkek; nadzorni odbor: Gabrijel Toplak, Franjo Lonček i Katica Modrušan.

Podružnica »Jankovac« u Osijeku

držala je 9. V. o. g. svoju 5. redovitu glavnu godišnju skupštinu. Poslije pozdrava predsjednika g. Dr. K. Firingera izvjestio je tajnik g. Rudolf Kiraly o radu u prošloj godini, u kojoj je podružnica pokazala lijep uspjeh kako u porastu članova, tako u prikupljanju izletnika, te je tako stvoren kader uvjerenih planinara, koji zborom i tvorom propagiraju planinarsku ideju. Broj članova porastao je od prošle godine do dana skupštine za 150 članova tako, da podružnica »Jankovac« broji 317 članova. Tajnik poziva članove, da prikupe što više izletnika za zajedničke izlete, koji bi se mogli prirediti svake nedjelje i praznika pod vodstvom iskusnijih planinara. Naročitim se apelom obraća na sestre planinarke, da začlane svoje znanice i tako ih upoznaju sa drugarskim i veselim životom planinara, koji u krilu čarne prirode provode svoje slobodno vrijeme. Time će učiniti dobro djelo i društvu, koje će porastom članova dobiti veći prihod, a ovaj će omogućiti skoro izvedenje društvenog plana, da u Jankovcu podigne dostojan planinarski dom. — Od prošle glavne skupštine poduzeto je 10 izleta, i to: Voćin—Papuk—Drenovac; Orahovica—Jankovac—Drenovac i obratno; Orahovica—Manastir—Feričanci—Drenovac—Jankovac—Papuk—Planine—Drenovac; Londica—Krndija—Feričanci; Matanovci—Našice; Orahovica—Manastir—Duzluk; Bjelašnica—Ivan planina. U trodnevnom izletu na Bjelašnicu sudjelovali su ovi članovi: Berta Bröder, Josip Brožan, Marija Drucalović, Hugo Donegani, Ferdo Gasteiger, Rudolf Kiraly, Ivan Slavićek, Ivan Schwandner, Pavle Vuksan. G. Dr. Ivo Horvat, sveuč. docent, držao je na naš poziv predavanje u dvorani Urania-kina pod naslovom »Lijepa naša domovina«. Prikazivanje krasnih diapositiva s poučnom temom živo je zabavilo brojnu publiku, kojoj je na taj način omogućeno, da se upozna s krasotama svoje domaje. Radostan je pojav, da omiljena rado polazi naša predavanja, koja su vrlo podesno sredstvo, da se kod ove naše uzdanice probudi mar i smisao za planinarsku misao.

Osim predavanja podružnica je priredila ove godine svoju prvu planinarsku zabavu u prostorijama »Narodnog Kasina«, na kojoj su sudjelovali komorski kvartet Kuglijevih učenika, mlada darovita plesačica gdica. Mirski s prigodnim plesom »Tirolien«, koji je na bučno povladivanje morala opetovati, pak g. Stančar, koji je sa svojim »Svrdrebanim Francekom« izazvao buru smijeha. Birano društvo, koje je napunilo dvoranu, ostalo je u dobrom raspoloženju do sitnih ura. Prošle je godine osnovana ski-sekcija, koja broji preko 20 članova, ali radi blage zime mogle su se samo dva puta izvoditi vježbe pod vodstvom člana g. Fr. Fleischera. Kod izleta revni su članovi gg. Donegani, Horvat, Schwandner i Matosović izvodili markacije putova. Brodska imovna općina i tt. S. A. Guttman izdala je dozvolu, da se mogu markirati putovi. Dosad su markirani ovi putovi: od vrha Papuka pored Ivačke glavice preko Prerije kosom na Jankovac, a odavle preko Češljevačkog vrha na put prema Orahovici. Osim toga put od Slatinskog Drenovca na Jankovac. Zasnovana je markacija preko gorja Krndije i Papuka, da se spoji pruga od Našica do Voćina, čime bi se otvorio planinarski put kroz skupine sjeverno-slavonskog gorja. Podružnica snuje posvetiti naročitu pažnju fotografiji, kako bi lijepim slikama mogla širiti smisao i interes za planinarstvo.

Na izletima u planine neugodno se osjeća pitanje konaka. To je potaklo podružnicu, da se bavi pitanjem gradnje planinarskog doma na Jankovcu, koji bi u svako doba bio sklonište planinara i svojim položajem pristupačan svim izletnicima u taj romantični gorski kraj, pa time odbacivao neki prihod društву. Po teškoća se javila kod nabave potrebnog zemljišta, jer je tt. S. H. Guttman odbila molbu za odstup zemljišta na Jankovcu, pa se sada traži izlaz na drugi način. Međutim se vodi akcija oko sabiranja građevne glavice za tu prvu planinarsku

kuću u ovim krajevima. Tajnik izriče hvalu uredništvu »Hrvatskog Lista«, koji besplatno donosi društvene vijesti i članke o izletima, čime je u veliko zadužio naše planinarstvo. Završuje, da »Jankovac« i nadalje kroči putem napretka i uspjeha. Tajnikov se izvještaj prima na znanje. Potom je blagajnik g. Hugo Donegani izvjestio o poslovanju i blagajničkom stanju u prošloj i ovoj godini: Prenos salda u prošloj godini D 9894.84, na članarini i upisnini ubrano D 5664; HPD matici za $\frac{1}{3}$ članarine i drugo D 2331.50; u ovoj godini na članarini i prinosu za gradnju plan. kuća ubrano D 3.572. Izvještaj blagajnikov prima se na znanje, a zatim je izabran novi odbor: predsjednik Dr. Firinger Kamilo, potpredsjednik Vodvačka Dragan, tajnik Kiraly Rudolf, blagajnik Donegani Hugo, odbornik Slavićek Ivan; nadzorni odbor: Vuksan Pavao, Horvath Julijo, Schwander Ivan ml.

HPD podružnica »Japetić« u Samoboru

držala je 17. V. o. g. svoju 7. redovitu glavnu skupštinu u prostorijama restauracije »Lavica«. Poslije pozdrava predsjednika g. Stjepana Šoića tajnik g. Viktor Matota izvješće o radu podružnice u prošloj godini: U g. 1928. imala je podružnica 202 člana, tokom g. 1929. pristupio je 41 član, a istupila 83 člana, te je društvo koncem god. 1929. imalo 160 članova, i to: 1 utemeljitelja, 153 redovita i 6 podmlatka. U g. 1929. priredena su 34 izleta, 7 više nego u g. 1928.; na njima je sudjelovalo 179 članova, 53 više nego u g. 1928. Od tih izleta 28 je priređeno u okolicu i gore oko Samobora i po jedan u Gorski Kotar i Hrvatsko Primorje, Crkvenicu i na otok Krk, u Kranjsku Goru, Vintgar i Bohinjsko jezero, Jankovac kod Požege i na Medvednicu. Osim ovih članovi su izveli vrlo mnogo izleta pojedince ili u skupinama, a nisu ih prijavili društvu. Prošle je godine Društvo za poljepšanje Samobora predalo podružnici »Japetić« svu svoju imovinu, pošto se je razišlo. Time je podružnica preuzela drvenu piramidu na Tepcu i pergolu iz armiranog betona na brdu Stražniku, kao i gotovinu uloženu u Samoborskoj štedionici. Pri tom se podružnica obvezala, da će piramidu popraviti i oba objekta čuvati, popravljati i uzdržavati u dobrom stanju. U g. 1929. markiran je novi put iz Gabrovice od krčme Severović kroz Žumberački gaj do Stojdrage, koji je vrlo zgodan za ljetne izlete, jer vodi kroz šumu i pruža ugodnu hladovinu. Obnovljene su oznake u dolini potoka Ludvića do Grdanjaca i popravljene na drugim planinarskim putovima. U krasnoj okolini Samobora ima još mnogo zanimljivih planinarskih putova, koji dosada nisu označeni. Odbor moli ponovno sve požrtvovne i radine članove, da se jave odboru, ako žele preuzeti označivanje takvih putova. Odbor će im dati potrebne boje, pribor i radnika, koji će izvoditi označivanje pod njihovim nadzorom.

Dne 2. III. 1929. priredena je planinarska zabava u restauraciji »Lavica« u Samoboru, koja je bila dobro posjećena i uspjela u svakom pogledu. Ponovno je uređena i popravljena planinarska kuća na Japetiću. Na prozore su metnuti novi drveni kapci i na potkrovљje nova vrata. Prozori i vrata oličeni su zelenom uljenom bojom, te su željezni kreveti popravljeni i manovo olijeni. Sada ima kuća uredan i prijatan izgled. — HPD središnjica dala je na svoj trošak popraviti i nanovo olijiti željeznu piramidu na Plješivici. Sve je radnje izveo član podružnice V. Vrbančić pod nadzorom društvenih odbornika. Nemila smrt ugrabila je u prošloj godini dva vrla druga: Josipa Bišćana, mesara i posjednika, i Josipa Kalina, mesara i posjednika u Bregani, kojima skupština kliče: Slava! Podružnica je i ove godine sudjelovala kod proslave Zrinjsko-Frankopanskog dana u Samoboru.

Upravni odbor moli sve članove, da ga pomognu u radu za napredak podružnice i što bolji razvitak planinarstva u okolini Samobora, koja je tako

bogata prirodnim krasotama i kao stvorena, da postane omiljelim stjecištem planinara i izletnika iz bliza i daleka. Skupština prima izvještaj tajnikov na znanje.

Blagajnik g. Stanko Kompare čita svoj izvještaj o stanju blagajne u god. 1929., iz kojega izlazi, da je primitak iznosio D 14.348.42., a izdatak D 9.810.30, prema tomu je ostatak D 4.538.12. Društvena imovina iznosi koncem g. 1929. D 25.647.62. Skupština prima blagajnikov izvještaj na znanje. Nakon izvještaja druga g. Franje Tkalčića u ime nadzornog odbora, da su cijelo poslovanje i knjige blagajne pronađene u redu, skupština podjeljuje odboru odrešnicu. — Prije izbora novog odbora drug Dragutin Radmilović hvali rad upravnog odbora i izriče maročitu hvalu predsjedniku, koji vodi tako lijepo i skladno podružnicu, da su svi članovi radom odbora i predsjednika potpuno zadovoljni, pa stoga predlaže, da se ponovo bira stari odbor sa predsjednikom Šoićem na čelu. Taj predlog skupština prima jednoglasno, pa kad je nato g. Šoić izjavio, da ne može primiti čast predsjednika, jer je zapriječen svojim privatnim poslovima, skupština to ne prima, već jednodušno kliče: Živio predsjednik Šoić! Prema tome izabran je ovaj odbor: predsjednik Stjepan Šoić, potpredsjednik Mirko Kleščić, blagajnik Viktor Matota, tajnik Stanko Kompare; odbornici: Josip Flašar, Stjepan Fresl, Dr. Duro Leušić, Vjekoslav Vrbanić, Rudolf Falzari, Adolf Weber; nadzorni odbor: Franjo Kompare, Vilim Pavlović i Franjo Tkalčić. Izaslanik središnjice drug Jeušnik pozdravlja prisutne članove, zahvaljuje svima u ime središnjice na uloženom radu i naporu i želi podružnici što bolji napredak. Drug Košak pozdravlja sve prisutne i predlaže, da se u podružnici »Japetić« osnuje ski-sekcija, jer je u okolini Samobora vrlo zgodan teren za skijanje. Nato predsjednik zahvaljuje svima, koji su posjetili glavnu skupštinu, pozdravlja još jednom sve prisutne i zaključuje skupštinu.

HPD podružnica »Ivančica« u Ivancu

držala je 18. V. o. g. svoju 8. redovitu glavnu skupštinu. Nakon pozdrava predsjednika g. Dr. Alberta Spiller-a, tajnik g. Matija Jaklin izvijestio je o radu podružnice u prošloj godini: Članova ima 76, i to redovitih 68 i 8 ute-meljitelja. U ovoj godini pristupilo 16 redovitih članova, a istupila 4 redovita. Rad podružnice sastojao se uglavnom u gradnji planinarske kuće i željezne piramide na Ivančici, koje su 1. rujna pr. g. posvećene i predane prometu. Kuća je građena od kamena, eternitom pokrita i stoji D 79.000, a gradnju je izveo vrlo solidno poznati graditelj planinarskih kuća Marko Vukelić iz Volarica. Na kući se imade postaviti munjovod još tokom ovoga ljeta, pa je njegovu postavu preuzeo bravarski majstor Fl. Zaplatić za željezo od vjetrenjače, što je darovala susjedna podružnica »Oštac« u Zlataru. Za kuću je nabavljen najnužniji namještaj: 3 stola, 5 klupa, 1 stelaž za kuhinju i 2 slamljače, a 10 slamljača darovala nam je središnjica. Treba još nabaviti slamljače za sve ležaje. Uz kuću je valjalo radi vidika podići piramidu, jer je na vrhu gusta i prilično visoka šuma. Zasnovana je željezna piramida 10 m visoka sa podnožjem visokim 1 m, a nacrt je izradio naš član i bivši odbornik g. ing. Bohumil Bambas. Na molbu podružnice HPD središnjica, uvidjevši ne-odgodivu potrebu gradnje piramide, dala je D 20.000 pripomoći i D 10.000 beskamatnog zajma, a podružnice »Ravna Gora« u Varaždinu i »Željezna Gora« u Čakovcu dale su svaka po D 1000 i opć. zastupstvo u Ivancu odobrilo potporu od D 1000. Gradnju je preuzeo na osnovu ponude bravarski majstor Fl. Zaplatić za svotu od 32.000, a gradnju betonskog podnožja izveo je graditelj

M. Vukelić za svotu od D 5.600, pa prema tomu piramida stoji D 38.400. Svečano otvorenje i posveta piramide bijaše prava narodna svečanost. Proslava od 1. rujna pr. g. započela je svečanom misom, koju je pred novom planinarskom kućom pod vedrim nebom služio domaći župnik g. Jure Čvek uz skladno pjevanje crkvenih pjesama i u prislušku velikog broja (oko 500) planinara i nepreglednog mnoštva seljačkog naroda. Eic je dirljiv i veličanstven prizor, koji će mnogima ostati u trajnoj uspomeni. Nakon posvete održao je vrlo lijepu propovijed o. Leander, glasovit planinar. Poslije posvete slijedili su lijepi pozdravni govorovi našega predsjednika g. Dr. A. Spillera, potpredsjednika HPD središnjice g. Dr. J. Poljaka, izaslanika SPD-a iz Ljubljane g. M. Hrovatina, predsjednika SPD podružnice g. Dr. Senjora iz Maribora, potpredsjednika g. Trstenjaka u ime podružnice »Oštrel« u Zlataru, K. Filića, predsjednika podružnice »Ravna Gora« iz Varaždina, Dra. Cividinija, predsjednika podružnice »Željezna Gora« iz Čakovca, pa gg. Hiršla u ime »Bila« iz Koprivnice, Šojata u ime »Velebita« sa Sušaka i Šorsa u ime »Runolista« iz Zagreba. Potom se razvila oko kuće i piramide živahna narodna veselica uz pjevanje, glazbu i ples. Cijela je svečanost protekla u punom zadovoljstvu, veselom raspoloženju i bratskom susretanju planinara i seljaka.

Od razglednica, što ih je sa proslave načinila tt. Griesbach i Knaus, podružnica je nabavila 2.700 komada, pa je od njihove prodaje dosad polučila čisti prihod od D 2.000, koji će dobro doći kod konačne isplate za piramidu.

Društvo je u prošloj godini priredilo više izleta na Ivančicu i Ravnu Goru. Tajničku dužnost vrši od 1. VIII. 1929. g. Mato Jaklin, pošto se g. Otokar Hrazdira na časti zahvalio. Skupština jednoglasno prima tajnikov izvještaj na znanje. Nato je blagajnik g. Fr. Hafner podnio izvještaj o stanju imovine: saldo ručne blagajne D 2.426.50, stanje pologa »Jugobanke« D 2.607.03; na članarini, pristupmini i dr., unišlo D 2.455. Poslije izvještaja nadzornog odbora upravnom se odboru podjeljuje odrešnica. Na mjesto gg. O. Hrazdire i Pavla Spillera kao i g. ing. B. Bambasa, koji je otišao iz Ivanca, jednoglasno su izabrani u odbor gg. Vinko Friščić, opć. načelnik, Vjekoslav Miklaušić, priv. činovnik i Marijan Kriglović, pravnik. Na predlog predsjednika g. Dr. A. Spillera, da se izabere potpredsjednik, budući da se on ne nalazi u Ivancu i ne može svakoj sjednici prisustvovati, skupština izabire za potpredsjednika g. Adama Curišića, veter. savjetnika u Ivancu. Na koncu je primljen jednoglasno predlog g. Dr. Bruna Steinera, da se dosadašnjem odboru izrazi priznanje za uspješan rad u pogledu gradnje planinarske kuće i piramide na Ivančici. Time je skupština završena.

HPD podružnica »Oštrel« u Zlataru

držala je 27. V. o. g. svoju redovitu glavnu skupštinu u prostorijama »Agrarne štedionice«. Nakon pozdrava predsjednika g. Josipa Rauera, tajnik g. Zvonimir Ferić izvješćuje: God. 1929. zabilježena je u analima hrvatskog planinarstva u Hrvatskom Zagorju kao jedna od najuspješnijih, jer smo dobili marnim nastojanjem naše posestrime podružnice »Ivanec« u Ivancu, za slugom središnjice i našom pripomoći planinarsku kuću i željeznu piramidu na našoj lijepon, ali još divljoj Ivančici. Dosada je bio uspon na Ivančicu bez užitka, jer nije bilo vidika radi gусте šume na vrhu, pa ni prikladnoga skloništa; a sada smo sve to postigli, pa već vidimo napredak i uspjeh, jer se Ivančica sve više posjećuje. Velik uspjeh našeg planinarstva bilo je svečano otvorenje i posveta kuće i piramide, kada se na vrhu Ivančice skupilo na stotine planinara iz cijele naše domovine, a još je veći uspjeh bio u tome, što je tomu sve-

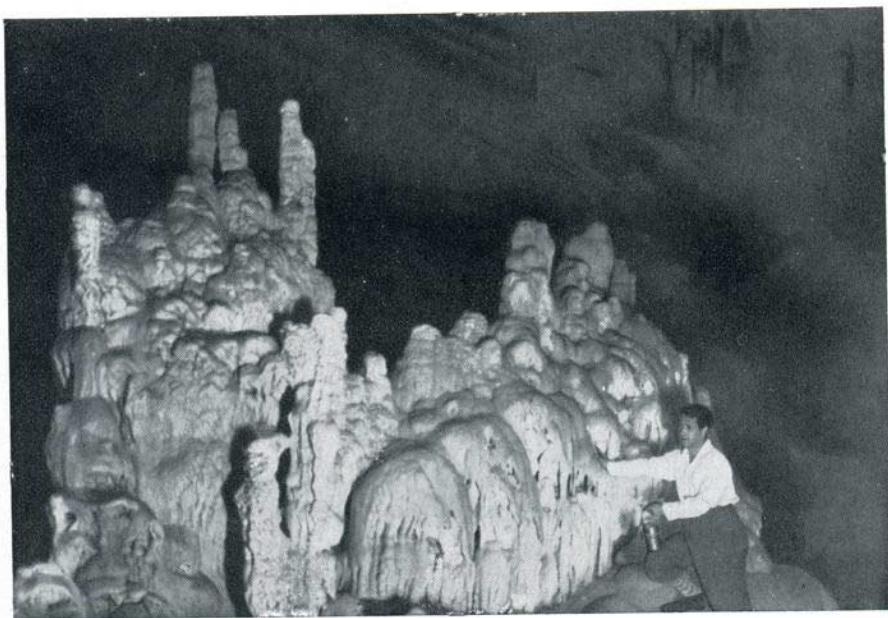

Foto : I. Jovanović, Sokolsko društvo

SL. 3. DEBELIN PEĆINA: OSAMLJENA SKUPINA SIGA.

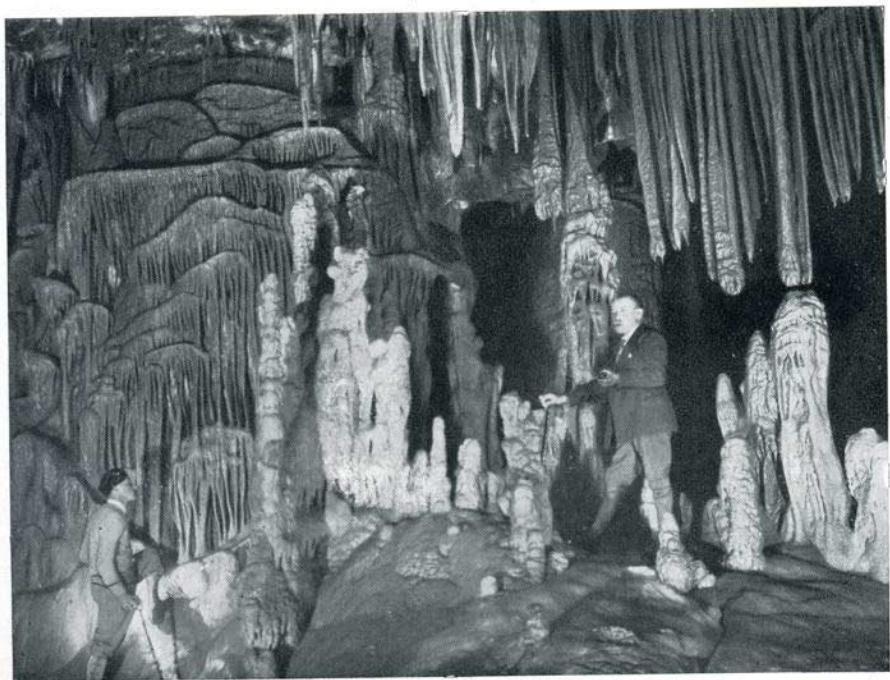
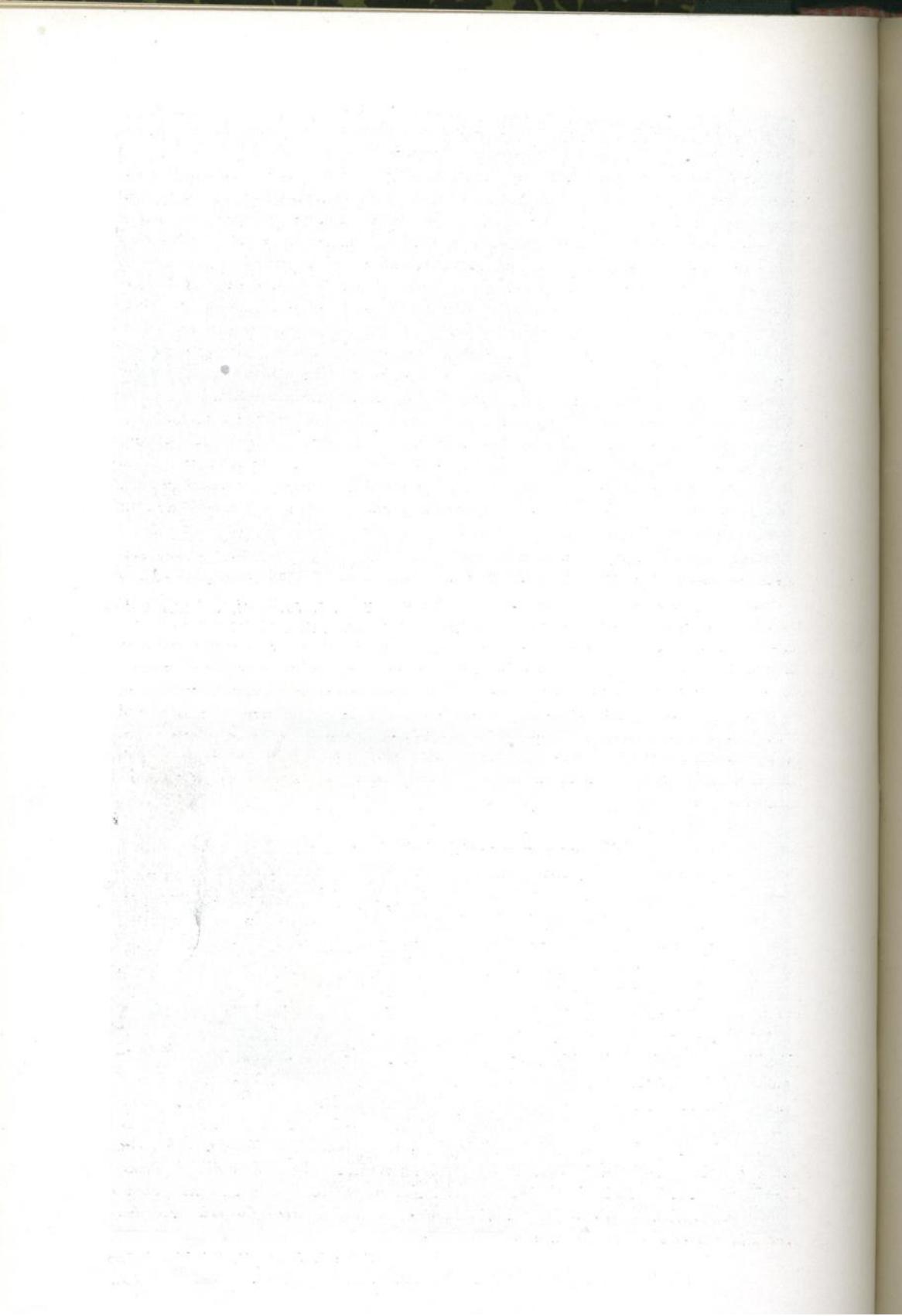

Foto : I. Jovanović, Sokolsko društvo

SL. 4. DEBELIN PEĆINA: MJEŠOVITA SKUPINA SIGA.

čanom činu pribivala ona tisuća seljačkog naroda, koji je pohrlio sa svih strana ispod gore, da prvi put vidi stvaralački rad hrvatskoga planinarstva, što je najbolja propaganda za naše narodno planinarstvo, koje je u našem Zagorju još u početku. Kuća je sagrađena iz masivnoga kamena naše Ivančice, a željezna piramida je lijepa i trajna, te će moći kroz decenije služiti kao udobno razgledište. S podignućem kuće dobio je ski-sport zgodno uporište, pa se već ove zime par skupina skijaša uspelo na Ivančicu sa južne i sjeverne strane. U prošloj godini priređeno je kod nas prvo planinarsko predavanje, koje je održao g. prof. V. Stahuljak, prikazujući nam po izbor snimke sa naših majljepših planina. Posjet bio je vrlo dobar. — Prošle godine izvedeno je 14 većih izleta na Ivančicu, Trakoščan, Ravnu Goru i dr., a par pojedinaca pošlo je na Sljeme, Triglavsko gorje, Plitvička Jezera, Dalmaciju, a najviše u naše divno Primorje. I za ovu godinu predviđeni su veći izleti, od kojih su neki već održani, pak više pojedinačnih. Velika je zapreka izletnom pokretu ukinuće trokratne pojedinačne pogodnosti, jer se kod podružnica teško može sastaviti skupina od 10 planinara. Stoga bi bilo potrebno, da se barem taj broj snizi na 3. Prošlu smo godinu završili sa 65 članova. Na koncu tajnik javlja, da je odlaskom g. Schönwalda preuzeo privremeno tajničke poslove, pa zahvaljuje na podijeljenoj mu časti. Skupština prima izvještaj tajnikov s odobravanjem na znanje.

Nato je blagajnik g. Miroslav Delić izvjestio o poslovanju i stanju blagajne: primetak D 4.550, a izdatak D 4.118, a ostatak D 432, od kojega najveći dio ide na pripomoć kod gradnje planinarske kuće i piramide na Ivančici, za markacije i plaću čuvara kuće. Za otplate duga središnjici zaključeno je poslati D 1.000 i ujedno zamoliti središnji upravni odbor, da podružnicu oslobođi od plaćanja jedne trećine članarine do otplate duga (kroz 4 godine). Blagajnikov je izvještaj primljen na znanje i nakon izvještaja nadzornog odbora, odboru je podijeljena odrešnica. Nato je izabran ovaj novi odbor: predsjednik Josip Rauer, potpredsjednik Dragutin Trstenjak, tajnik Zvonimir Ferić, blagajnik Miroslav Delić, odbornici: Dr. Oskar Mohr, Dr. Vladimir Šibenik, Edo Kunst, Ljuba Biller, Branka Končić i Viktor Getz; nadzorni odbor: Josip i Juraj Žerjavić.

HPD podružnica »Zavižan« u Sv. Jurju

držala je 29. V. svoju 2. redovitu glavnu skupštinu. Nakon pozdravnog govora predsjednika g. Šime Vidmara izvješćuje tajnica gđa. Marija Sabljak o radu podružnice u g. 1929.: Ukupni broj članova je 28, od kojih su trojica pretplaćena na »Hrvatski Planinar«. Poduzeti su izleti u Senjsku Dragu, na Lombardu kod Oltara, nekoliko puta na Zavižansku Kosu i Krajačevu kuću, pa na Gornji i Veliki Zavižan i više manjih izleta. Nanovo je provedena markacija puta od Oltara na Krajačevu kuću na Zavižanu (»Hrv. Planinar« br. 8, g. 1929.). Izvještaj blagajnice gđe. Malvine Škrđatić iskazuje primetak D 1876.57, a izdatak D 788.57; gotovine je ostalo u blagajni koncem g. D 1088. Tajnički i blagajnički izvještaj primaju se na znanje. Pošto je na predlog nadzornog odbora podijeljena upravnom odboru odrešnica, prešlo se na izbor, koji je na predlog člana g. Vjekoslava Babića jednoglasno izvršen ovako: predsjednik Šime Vidmar, tajnik Marija Sabljak, blagajnik Malvina Škrđatić; odbornici: Ivan Babnik i Ante Rogić; nadzorni odbor: Ivo Samaržija i Vjekoslav Babić. Predsjednik Š. Vidmar zahvaljuje na ponovno iskazanom povjerenju i zaključuje skupštinu, potičući članove na što intenzivniji rad oko unapredjenja turizma u našem kršnom Velebitu.

OSNUTAK NOVE PODRUŽNICE H. P. D-A U OTOČCU

U ubavom Otočcu, koji leži u prekrasnoj uvali na podnožju Sjevernog Velebita i u neposrednoj blizini romantičnog Švićkog jezera, u kojem u nizu slapova ponire lijevi rukav Gacke, osnovana je 1. VI. o. g. nova podružnica našega društva, koja si je nadjela ime Malog Rajinca, najvišeg vrha (1699 m) na Sjevernom Velebitu. To je učinjeno na pouzdanom sastanku, koji je sazvao i oblasti prijavio g. Mr. Franjo Častek. Od strane vlasti bio je prisutan sreski načelnik g. Sava Nikolić i 16 osnivača: gg. Mr. Franjo Častek, Ivan Lovričak, Milan Šnidaršić, Luka Kolaković, Ivan Milinković, Bogoslav Paitel, Jure Duić, Perica Starčević, Zdravko Filipović, Marko Kuhar, Jure Marić, Stipe Marić, Ivan Gomerčić, Mr. Andrija Pratsinger, Dinko Milinković, Joso Starčević. Saživač je razložio svrhu sastanka i predlaže osnutak podružnice HPD-a pod imenom »Mali Rajinac«, što svi jednoglasno prihvaćaju. Pročitana pravila u cijelosti se primaju. Nato je jednoglasno izabran privremeni upravni i nadzorni odbor, u koji ulaze ovi članovi: predsjednik Mr. Franjo Častek, potpredsjednik Ivan Lovričak, tajnik Dinko Milinković, blagajnik Josip Favale; odbornici: Stipe Marić, Marko Kovačević i Ivan Gomerčić; nadzorni: odbor: Jure Duić, Zdravko Filipović i Ivan Žubrinić. Predsjednik Fr. Častek zahvaljuje na povjerenju i sa tajnikom g. D. Milinkovićem preuzima obvezu javiti središnjici HPD-a u Zagrebu osnutak podružnice i zatražiti njenu privolu, a prihvaćena pravila sa prepisom zapisnika podnijeti nadležnoj vlasti na odobrenje. U prvi mah upisalo se 18 članova. Vodstvo podružnice spremno je sestrinskim planinarskim podružnicama i našim članovima davati zatražene informacije glede putovanja, konaka, boravka i nabave vozila u svome kraju. Nova je podružnica odmah poslje osnutka (dne 7. VI.) priredila ~~za jednici i izlet na~~ Mali Rajinac u Sjevernom Velebitu. U njem je sudjelovalo 7 članova i jedan gost pod vodstvom predsjednika g. Časteka. Do Krasna vozili su se kolima i prenoćili u gostioni Blaža Vučelića, osobitog prijatelja planinara. Sutradan u zoru oko $3\frac{1}{2}$ sata krenuše sa vodičem preko Nadak Bila na Jezera i odanle na Mali Rajinac, kamo su stigli već u 7 sati u jutro. Bijaše krasan dan. Osjećao se slabiji južnjak, koji je u daljinama i dolinama nabrao malo magle. Pogled sa vrha Rajinca bio je veličanstven, napose na skupinu Plješevice, Zavižana i na lijevo na Kukove do Kozjaka. Predsjednik Častek prikazao je objasnio sa kartama u ruci položaj i važnost toga dijela Velebita za turizam i planinarstvo, upozorio na floru i faunu i pokazao dalje vrhove Srednjeg Velebita kao i ogranke prema Kosinju i Ličkoj dolini sa Gackom, prelaz na Kapelu i vrhove nad Sušakom. Pogled na more bio je dovoljno jasan, isto tako na dolinu Like i Gacke. S durbinom vidjeli smo i željezničku prugu u Lici. Oko 9 sati u jutro opazili smo izletnike na Zavižanu, kojima smo se javili povikom, na koji su oni odgovorili. Utisak bio je nada sve silan i veleban, što je priznao i naš gost, koji je kao Slovenac prošao sve naše Alpe. Nakon 2 sata boravka na vrhu spustismo se do sniježnica na Malom Rajincu, gdje smo se otpočinuli i okrijepili hranom i pićem. Oko 12 sati u podne krenusmo natrag u Krasno i putem niz Nadak Bilo čuli smo u daljinu od oko 200 m klopotanje tetrijeba. Nakon kratkog odmora u Krasnom, krenusmo u Otočac, kamo smo stigli u 7 sati u večer. Ovaj naš prvi izlet učinio je na sve učesnike najljepši utisak, te se sada spremaju da nastave izlete u sve naše bliže brdine i gore. Tako će skorih dana biti priređen izlet na Plitvička Jezera, pa na Kozjak, Alan, Šatorinu i Senjsko Bilo.

MARKACIJE

KRASICA — MEJA — TUHOBIĆ — BENKOVAC — FUŽINE. Naša radina podružnica HPD »Snježnik« u Krasici vrlo je dobro pred godinu dana markirala ovaj za rano proljeće i u kasnu jesen vrlo zgodni planinarski put. Polazna je točka u Krasici ispod crkve na raskršću putova Krasica — Bakarski klamac, a put vodi preko Bršljanova, više kojega presjeca cestu dvjemalim prečcima, pa iza drugog skreće istočno vodovodnim željezničkim kanalom na željezničku prugu kod presjeka glavne ceste, a odavle prugom kroz Mejski tunel do željezničke stanice Meja. Ovdje nešto niže u smjeru prema Bačku, počinje prava markacija, i to kod nastavka puta, što dolazi iz sela Meja. Odavle ide kolnim putem istočno, ali zamalo krene prema sjevero-istoku i dalje pokraj vrha Kameni. Do Garišta markacija je ponajviše na kamenu, jer nema stabala, a dalje i na stablima. Iza novog raskršća nastavlja se glavnim putem na lijevo u smjeru sjevero-zapadnom, a onda prema sjeveru, pa nakon jednosatnog hoda dolazi do vrlo lijepo cisterne, koja je nesamo rijetkost, nego i blagodat za ovaj vodom siromašni kraj. Kolni put još obilazi oko malog obronka i vodi u istočnom smjeru sve do sjenokoša, a preko ovih se nastavlja mogostup istočno sa markacijama na niskim kamenima, zatim ide kroz malu guštaru i izlazi na čistinu, iza koje odmah skreće u pravcu sjevero-istočnom strmim usponom na samo sedlo Tuhobića. Odavle se vidi vrh, na koji vodi markacija (na kamečićima) u istočnom pravcu po travom obrasлом obronku. Sa vrha Tuhobića markiran je silaz prema Benkovcu u jugoistočnom pravcu: najprije ide preko mjestimice stjenovitog hrpta Tuhobića, zatim zalazi u šumicu s puteljkom i dalje na čistinu u južnom smjeru, a onda skreće na istok, što je na dva kamena označeno strjelicama. Nato valja s puteljka krenuti preko sjenokoša i probijati se kroz grmlje, a nakon nekih 100 m dolazi se na šumski puteljak, kojim onda slijedi spust u zavojima na izvozni šumski put, koji na desno u smjeru jugoistočnom vodi ravno u Fužinski Benkovac, a odavle glavnim cestom (bez markacije) u Fužine.

DRUŠTVENE VIJESTI

KONSTITUIRANJE ODBORA HPD-a SREDIŠNICE. Na prvoj sjednici iza glavne godišnje skupštine konstituirao se odbor ovako: Predsjednik g. Josip Pasarić; I. potpredsjednik g. Dr. Josip Poljak; II. potpredsjednik g. Mirko Bothe; I. tajnik Dr. Zlatko Prebeg, pročelnik foto-sekcije; II. tajnik g. Josip Vučak, pročelnik putne blagajne; blagajnik g. Stjepan Korov; zamjenik blagajnika g. Vinko Šetina, ekonom g. Juraj Vuković; knjižničar g. Vladimir Stahuljak st., pročelnik prosvjetne sekcije g. Dr. Ivo Horvat; članovi gradevne sekcije: g. nadsvjetnik August pl. Pisačić i ing. Josip Neuman; čuvan zbirke geografskih karata i referent za zimski sport g. Zvonimir Badovinac; čuvan klišeja, fotografija i diapositiva g. Slavko Hitzthaler; pročelnik omladinske sekcije i referent za izlete, markacije i glazbeni zbor g. Antun Glad; urednik društvenog glasila »Hrv. Planinar«: g. Josip Pasarić; ostali članovi upravnog odbora: gg. Ivan Jeušnik, Dr. Ivan Krajač, Dr. Fran Šuklje i Vlatko Zenz. — Nadzorni odbor gg. Stjepan Benčić i Franjo Čolnik i gdica. Ivka Crnetić.

GRADNJA PLANINARSKE KUĆE NA RISNJAKU. HPD središnjica u sporazumu sa HPD podružnicom »Velebit« na Sušaku, pristupila je odmah poslije ovogodišnje glavne skupštine pripravnom radu za gradnju zasnovane planinarske kuće ispod najvišeg vrha Risnjaka (1528 m) u Gorskem Kotaru. U tu je

svrhu bio sazvan za nedjelju 15. VI. sastanak i očevid na Risnjaku, da se sporazumno odabere mjesto, na kojem se ima kuća graditi. Tomu su očevidu prisustvovali u ime vlastelinstva kneza Turn-Taxisa g. nadšumar Šušteršić sa lugarima; u ime HPD središnje predsjednik g. J. Pasarić, potpredsjednik g. M. Bothe i član građevne sekcijske g. ing. J. Neuman; u ime HPD podružnice »Velebit« sa Sušaka upravni odbor na čelu sa predsjednikom g. Dr. D. Vitezićem i potpredsjednikom gosp. Đurom Ružićem, načelnikom grada Sušaka, i sa preko 20 članova i članica, u ime HPD podružnice »Risnjak« u Delnicama gg. tajnik Stjepan Petranović i odbornik Petar Pleše; u ime HPD podružnice »Jelenc« u Gerovu gg. tajnik A. Ožbolt i odbornik A. Janeš; u ime HPD podružnice »Martinšćak« u Karlovcu gg. tajnik E. Herrenstein i odbornik Mužina. Odabранo mjesto ima upravo idealan položaj: na travom obrasloj ravnici od oko 900 m² tik ispod najvišeg vrha na južnoj strani između Velikog i Malog Risnjaka s pogledom na more i na šumoviti Gorski Kotar, Veliku Kapelu i Velebit; zaštićeno potpuno od sjevera i djelomično od sjeveroistoka, zapada i juga (široko), a od samog vrha udaljeno po nestrom travom obrasloj obronku kojih 10 minuta. Leži na raskršću nogostupā od Smrekovca, Medveđih Vrata, Lasca i vrha Risnjaka, a iznad Torbarove livade kojih 30—40 metara. Većina se je učesnika složila u izboru i stvorila odluku, da se kuća gradi na tom mjestu od kamena na jedan sprat sa potkrovljem i to po uzoru praktičnih i udobnih planinarskih kuća u Alpama. Pri tom se s pomoći specijalne karte i vlastelinske posjedovne karte kao i mjerenjem na licu mjesta ustanovilo, da to mjesto ne leži u šumskom posjedu vlastelinstva kneza Turn-Taxisa, već na državnom zemljištu u području drž. šumarije u Fužinama. Stoga se ima sada zatražiti dozvola za gradnju na tom mjestu od ministarstva šuma i rudnika, pa je u tom smjeru već i poduzeta akcija, da se može što prije pristupiti gradnji. Primjećujemo, da je gornjem očevidu na poziv naših drugova sa Sušaka prisustvovao poznati graditelj naših planinarskih kuća g. Marko Vučkelić iz Volarice, pa da je položajni nacrt kao i skicu za novu kuću izradio naš tehnički stručnjak i odbornik g. ing. Josip Neuman. O tom očevidu kao i o izboru mjesa obaviješten je g. ban Dr. J. Šilović, koji je za gradnju te kuće doznačio znatnu pripomoć od D 85.000 i time omogućio, da se može odmah pristupiti gradnji te za razvoj planinarstva i turizma u Gorskem Kotaru prijeko potrebne građevine.

BAN DR. TARTAGLIA U VRANJAČI. Javljuju nam iz Splita, da je na Tijelovo (19. VI.) g. Dr. Tartaglia, Ban primorske banovine, sa gđom, suprugom posjetio prekrasnu spilju Vranjaču, koju je pod kraj prošle godine naša marna podružnica »Mosor« uredila, svečanim načinom otvorila i predala javnom prometu. Bana su svečano dočekali upravni i gradjevni odbor »Mosora« sa predsjednikom g. U. Giromettom na čelu, općinska uprava Klisa i mnoštvo okolnih seljaka. U zahvali na pozdravnim govorima ban je istakao ljepote naših zagorskih zaselaka i mar te nastojanja planinara, da se našem selu pomogne. Ušavši u spilju ostao je očaran rijetkim prirodnim ljepotama. Tom prigodom pjevačica gđica K. Ilićeva otpjevala je u samoj spilji mističnu Gounodovu »Ave Maria« lijepim i skladnim glasom, koji se je čarobno razlijegao ovim veličanstvenim prirodnim hramom.

FOTO-SEKCIJA HPD-a SREDIŠNICA držala je 5. VI. o. g. svoj glavni godišnji sastanak pod predsjedanjem pročelnika g. Dr. Z. Prebega, koji je u pozdravnom govoru istaknuo napredak i uspjeh nanovo oživljene sekcije u kratko vrijeme od 6 mjeseci. Tajnik sekcije potanko izvješćuje o povoljnem financijalnom i još boljem moralnom uspjehu fotografске izložbe u Zagrebačkom Zboru, koju je posjetilo oko 50.000 ljudi, a novinska ju je kritika u velike pohvalila. Pored na-

grada, što su ih podijelile izlagačima tvrtke Griesbach i Knaus i Iso Weiss u foto-materijalu, od naše su sekcije dobili nagrade u materijalu ovi izlagači: gđ. Vladimir Pollak, Đuro Ružić, Čedomil Kušević, U. Girometta, kap. Pany, Bonač, Rodman, Grdenić. Sekcija je nabavila novi aparat najmodernijeg sustava za povećanje slika za svotu od D 3.500, nadalje veliki ormari za čuvanje materijala i rekvizita i pretince sa vratima u tamnoj izbi za pojedine članove. Nadalje je preuzeila raspačavanje razglednica i odlučila kupovati snimke i povećanja od svojih članova za zbirku snimaka. Prireden je tečaj za početnike, u koji se upisalo 16 polaznika i koji je lijepo uspio. Upravni je odbor votirao sekciji u ime pri-pomoći D 3000. Po tom je blagajnik izvjestio o stanju blagajne, koje pokazuje primitak i izdatak sa 5. VI. 1930. D 13.225.23. Oba su izvještaja primljeni na zna-nje i odrešnica podijeljena odboru. Odbornik g. Šetina sastavio je inventar sek-cije, kojega vrijednost iznosi D 9706. Na to je per acclamationem izabran ovaj odbor: pročelnik Dr. Zl. Prebeg, zamjenik pročelnika Barišec, tajnik Dekanić, blaganik Bronić, ekonom Šetina; ostali odbornici: Vincek, Zovko, Petričić.

INTERESANTNA NOVOST NA FRONTI »OVOMALTINE«. »Ovomaltine« je u rukama liječnika već nekoliko desetljeća oprobano sredstvo za jačanje. Obično se ovo okusno, koncentrirano hranivo sredstvo dodaje toplojem mlijeku za doručak i južinu. Da bi se okreplno hranivo sredstvo »Ovomaltine« moglo uzimati kao ugodno osježajuće piće i za velike žuge, stavila je tvornica Dr. A. Wandera u promet jedan vrlo ukusni pehar iz aluminija pod imenom Ovomix. U Ovomix-peharu se »Ovomaltine« sa hladnim mlijekom nekoliko sekunda promučka, te se dobije odlično osježajuće piće, koje istodobno stvara i novu snagu.

ASOCIJACIJA SLAVENSKIH TURISTA.

SEKRETARIJAT AST U PRAGU. Na prošlogodišnjem kongresu »Asoci-jacije slavenskih turista« u Sofiji stvorena je odluka, da se u Pragu osnuje stalni sekretarijat ovoga udruženja sa zadaćom, da bude izvršni i u određenim stvarima samostalan poslovni organ, čime je djelovanje Asocijacije prešlo u konkretni stadij.

Ove je godine prema pravilima predsjedništvo Asocijacije iz Sofije pre-neseno u Prag, pa su funkcije udruženja razdijeljene ovako: predsjednikom izabran je senator Em. Hrubý u Pragu, sadašnji predsjednik »Kluba česko-slovenských turistů«, potpredsjednikom kons. V. V. Jeniček u Pragu, koji je ujedno i predsjednik novo osnovanog Sekretarijata; generalni sekretar AST jest I. Kamenicky u Pragu, koji je ujedno član ovoga udruženja.

»KLUB ČESKOSLOVENSKÝCH TURISTŮ« U PRAGU najveće je planinarsko društvo u republici Čehoslovačkoj; osnovano g. 1888. slavilo je g. 1928. 40-godišnjicu svoga opstanka. Poput HPD-a u Zagrebu, koje je 14 godina starije od čehoslovačkoga, KCST ima svoj središnji upravni odbor u Pragu, a u pokrajinama njegova se organizacija dijeli po uzoru sokolskom na župe i na podružnice (»odbori«). U Pragu je jedna župa sa tri odbora: i to odbor I. sa 16.345 članova, Prag—Vinohrady II. sa 1.121 i Prag—akadem. odbor sa 930 članova, ukupno 18.396 članova. Veći broj podružnica u većem okružju tvore župe, koje su srednji organi između središnjeg upravnog odbora u Pragu i po-družnica u pokrajini. Župa ima u svemu 30, a podružnica 301. Ukupni broj članova iznosi 67.010 s podmlatkom (2.007) 70.017. KCST izdržava u republici 644 prenoćišta (noclehárny), koja su u g. 1929. imala 27.220 posjetnika (većinom školske omladine o školskim praznicima i na izletima), sa 39.708 ležišta. Planinarskih kuća i skloništa ima 72, i to 58 vlastitih i 14 unajmljenih. Klub razvija veliku građevnu djelatnost u svim turističkim krajevima, u čemu ga

izdašno pomaže država, koja pored godišnjih pripomoći daje društvu velike dugorečne zajmove (4,600.000 Kč), od kojih investicijom zajam u g. 1929. iznosi Kč 900.000. Među prihodima ubrano je na upisnim i članskim prinosima oko Kč 650.000 (od 70.000 članova oko Kč 8 po članu), a od prihoda društvenih poduzeća Kč 628.623. Društveno glasilo »Časopis turistu« izlazi u nakladi od 48.000 primjeraka uz prinos od Kč 4 po članu pretplatniku. Članovi uživaju 33% pogodnost na željeznicama, ako na udaljenost od 16 km osobnim ili od 31 km brzovlakom putuje najmanje 6 članova u istom voznom razredu, ili uplati voznu pristojbu za 6 članova, i to pod uvjetom, da svaka članska legitimacija mora imati kontrolnu značku ministarstva saobraćaja uz pristojbu od Kč 5. Takovih je znački u g. 1929. bilo nabavljeno 24.732 za Kč 118.418. Iz toga se vidi, da se ni polovica društvenih članova ne služi ovom ograničenom pogodnošću.

»BLGARSKO TURISTIČESKO DRUŽESTVO«, član »Asocijacije slaven-skih turista«, osnovano je g. 1900., te je za 26 godina mlađe od HPD-a. U god. 1929. imalo je 41 podružnicu sa 2910 redovitih članova, koji su uplatili članarinu, dok svih članova ima oko 3000, od kojih su 992 izvanredna. U Sofiji ima u svem 810 članova. U planinskim krajevima društvo uzdržava 11 prenocišta (spalni), kojima se većinom služi školska omladina na izletima i o praznicima. Planinarskih kuća i skloništa ima 12, dok je 13. veliku kuću »Aleko« na Vitošu ministarstvo oduzelo društву i upotreblilo u higijenske svrhe. Planinarske kuće posjetilo je 10.000 izletnika. U ovoj se godini dovršava gradnja planinarskih kuća na Musali i Selimici, a zasnovane su takve kuće na Pirinu, na Vitošu i na Belmekenu u južnoj Bugarskoj. Pojedine društvene podružnice vrše hvale vrijednu akciju oko pošumljenja gorskih goleti, osobito u blizini planinarskih kuća. U prošloj je godini na članarini ubrano 50.000 leva, a na pretplati za društveno glasilo »Bulgarski Turist« oko 122.000 leva. Dug podružnica iz prošlih godina iznosi oko 124.000 leva. Časopis izlazi u 10 brojeva u 4000 primjeraka uz obaveznu pretplatu (oko 40 l) po članu. Društvo je ove godine izdalo »Pon-tevoditelj (Vodič) Pirin« i sada namjerava izdati »Vodač na turista« zajedno sa »Junošeskim turističkim sojuzom« uz cijenu od 10 leva po primjerku. Sada je predsjednik društva g. N. Galčov, blagajnik i tajnik g. V. Hristov, urednici časopisa Dr. J. Velkov i V. Zahariev. Sa »BTD« stoji HPD u odnosu zamjene časopisa i društvenih izdanja. Članovi uživaju 50% pogodnost na željeznicama kod zajedničkih izleta, ako putuju u grupi od najmanje 5 njih bez obzira na kilometre i kroz cijelu godinu. U tu svrhu direkcija Bugarskih državnih željeznica izdaje na molbu središnjeg društva do konca ožujka posebnu naredbu.

SADRŽAJ: Dr. I. Krajač: Položaj planinarskih kuća na primorskim planinama (str. 195). — M. Kusijanović: Debelin Pećina kod Dubrovnika (str. 198). — Glavna skupština HPD (zapisnik str. 201). — Glavne skupštine podružnica HPD-a: 1. »Bjelašnica«, Sarajevo (223); 2. »Visočica«, Gospic (224); 3. »Velebit«, Sušak (225); 4. »Zrin«, Petrinja (228); 5. »Jan-kovac«, Osijek (229); 6. »Japetić«, Samobor (230); 7. »Ivančica«, Ivanec (231); 8. »Oštrelj«, Zlatar (232); 9. »Zavižan«, Sv. Juraj (233). — Osnutak nove podružnice HPD-a u Otočcu (234). — Markacije (235). — Društvene vijesti: Konstituiranje odbora HPD-a središnjice. — Gradnja planinarske kuće na Risnjaku (235). — Ban Dr. Tartaglia u Vranjači. — Fotosekcija HPD-a središnjice (236). — Interesantna novost na fronti »Ovomaltine« (237). — Asocijacija slaven-skih turista: Sekretarijat AST u Pragu. — Klub československih turistů u Pragu (237). — Blgarsko Turističesko Družestvo (238).

Odgovorni urednik: prof. Josip Pasarić, Ulica kraljice Marije 20. — Izdavač »Hrvatsko Planinarsko Društvo« u Zagrebu. — Tiskar »Tipografije« d. d. Zagreb. Preradovićev trg 9. — Za tiskaru odgovara I. Ivanković, Zagreb, Selska c. 39